

Poština plačana
v gotovini

Oddajna pošta
Domžale

Kres

September 9 1937

»KRES«, GLASILO SLOVENSКИH FANTOV, GLASILO ZVEZE FANTOV-SKIH ODSEKOV V LJUBLJANI. — Izhaja 1. vsakega meseca. — Izdaja in tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (predstavnik Joško Godina, Groblje, p. Domžale). — Urejuje Ivan Martelanc, Ljubljana. — Za uredništvo odgovarja Joško Godina, Groblje, p. Domžale. — ROKOPISI se pošiljajo na naslov: Ivan Martelanc, Ljubljana, Miklošičeva cesta 19/I. — UPRAVA: Misijonska tiskarna, Groblje, p. Domžale. Čekovni račun: Misijonska tiskarna (z značko »Kres«) štev. 15.730. — NAROČNINA: letno Din 20, pod skup. ovitkom Din 18.

V S E B I N A :

ČLANKI: Prof. Fr. Jesenovec: Mi vstajamo. — F. Ž.: Naša zemlja. — Dr. K. C.: Naše zastave. — Fr. Jesenovec: Naš fant v slovenski narodni pesmi. — Prof. M. Bitenc: Celjski dnevi. — PESMI: Iv. Ogrin: Izgubljena mladost. — Janez Tominec: Pogovor z očeti. — POVESTI: J. Vovk: Velika pravda. — Oberkofler-Pucelj: Trije božji fantje. — NA OVITKU: Knjige in časopisi.

Knjige in časopisi

Lenček dr. Ignacij, **Problemi filma**. Naša pot XII. (Knjižnica Katoliške akcije za mladino). 1927. Strani 92.

Poglavje o filmu je zelo važno vprašanje mladinske vzgoje. V 40 letih svoje zgodovine je postal kino središče zanimanja pri širokih ljudskih plasteh. Danes pride pri nas na vsakih 41.500 ljudi eno gledališče, drugod po Evropi in Ameriki je film mnogo bolj razširjen; na Norveškem pride n. pr. eno gledališče že na 3.850 prebivalcev (str. 33). Zanimanje za ta široka ljudska zabavišča so znali spretno izrabiti podjetniki, ki so založili v kinopodjetja naravnost ogromne vsote. Kapitalist pa ne izbira snovi in oblikovanja po нравnih vrednotah, ampak po donosnosti. In tako se je zgodilo, da je film postal že kar zastrupljevalnica človeštva (Pij XI, gl. str. 5.)

Katoličan ne more iti mirno mimo tega problema. Zlasti ne more biti zanj brezbrizen sv. oče, čuvar krščanske vere in нравnosti. Povzdignil je svoj glas in 29. junija 1936 izdal okrožnico »Vigilanti cura« (S skrbno pozornostjo), v kateri ostro očrtava dobre strani velike iznajdbe, opozarja pa tudi na pogubne posledice, ki jih rodi film v roki brezvestnega, le koristi iščočega kapitalista, še bolj pa kot orodje brezbožniške propagande.

Knjižica je napisana ob besedilu navedene okrožnice, ki jo prinaša v celoti v lepem prevodu. Je pa več kot komentar k okrožnici, kajti v dobro razčlenjenih sestavkih je obdelana vsa snov o tem problemu tako izčrpno in pregledno, da si ob čitanju te pu-

blikacije res lahko ustvarimo pravo sliko in sodbo o filmu in kinu.

V drugem delu prinaša knjižica še druge izjave svete stolice o tem vprašanju, tako odlomke iz okrožnice »Divini illius Magistri«, pismo kardinala Pacellija kanoniku Brohéeu, govor papeža Pija XI. zastopnikom mednarodnega kinskega tiska 11. avgusta 1934 v Castelgandolfu in govor papeža Pija XI. skupini delegatov Mednarodnega kongresa za kinski tisk v Rimu, 21. aprila 1936, tako da je celotni problem filma kar moči izčrpno obdelan z avtoritativnimi izjavami najvišje cerkvene avtoritete.

Knjižica je v zelo težko vprašanje prinesla odločno jasnost ter moramo zato biti iz srca hvaležni avtorju in izdajatelju. Za razmišljanje, pisanje in predavanje nudi drobno delo ogromno snovi in je ne bo mogla pogrešiti nobena knjižnica. Zelo toplo priporočamo.

I. M.

Drabosnjak Andrej Šuster — Kuret Niko, **Igra o Kristusovem trpljenju**. Založba ljudskih iger, Ljubljana, 1937. Strani 116.

Založba ljudskih iger nam je v zadnjih letih podarila več del, rabnih za novi način občestvenega igranja. Zlasti nekaj verskih iger je svoj smoter docela doseglo.

Pred seboj imamo prečiščeno in prirejeno besedilo Drabosnjakovega pasijona, ki je bil po sočasnih in starejših nemških pasijonskih igrah napisan v verzih l. 1818. To besedilo se je že pred 100 leti mnogo izvajalo kot verska igra, dá, kot cerkvena pobožnost, pozneje pa je zašlo v pozabljenje, dokler niso jezikoslovci in kulturni zgodovinarji vedno znova nanje opozarjali.

MI VSTAJAMO!

Nagovor v Škofji Loki dne 18. julija 1937 na mladinskem nastopu.

Prof. Francé Jesenovec

Zopet se zgrinjajo naše vrsté. Naša slovenska mladina se zopet odeva v nove kroje, gorenjske, planinske kroje. Zarajala je mladina, ki se v letošnjem poletju zbira na številnih naših prosvetnih taborih, na mladinskih nastopih. Vse se veseli bujnega poletnega življenja v naših mladinskih organizacijah. In ta vesela in živahna mladina, ti naši slovenski fantje in dekleta z najmlajšimi naraščaji vred kličejo vsi javnosti: **Mi vstajamo!**

Mladina vstaja in nam kliče: Hočemo, hočemo življenja, hočemo svobodnega razmaha svojih krepkih mladih sil! Naš čas je čas mogočnih manifestacij, impozantnih nastopov, veličastnih revij. In kdo naj bo središče teh manifestacij, revij in nastopov, če ne naša slovenska katoliška mladina!

Mi vstajamo!

Mi vstajamo v življenje!

V življenje vstaja naša mladina! V življenje in v delo vstaja! Vstaja v življenje svetlo, novo! Tema se je razgrinjala dolgo vrsto let nad našimi prosvetnimi domovi, vse tiho je bilo v njih in naša mladina je bila prisiljena k molku. Pa je vzšla zarja kresnega dne za nas, in svetlo junijsko sonce je posijalo v naše domove, na naše odre, v naše knjižnice. In v to svetlo junijsko jutro je stopila tudi naša mladina, vsa sveža in čila, vsa prekipevajoča od navdušenja nad svobodo, ki ji je zopet zasijala. Ta mladina je zopet napolnila naše dvorane in odre in knjižnice in

z vsemi svojimi mogočnimi silami, ki si jih je bila nabrala v dobi neprosto-voljnega počitka, zgrabila za delo. Pa na sportne prostore je stopila in tu pred nami nastopa in hoče pokazati, kaj vse zna. Hoče pokazati, da ni le pozabila svojih nekdanjih mogočnih orlovskih nastopov, ampak da je vse to ohranila in še pomnožila s telovadnimi in sportnimi točkami iz najmodernejšega in najaktualnejšega programa sedanjih sportnih prireditev.

Slovenska mladina se veseli sedanjosti, **sedanjih svobodnih časov**. Preko vse slovenske zemlje je zarajala naša mladina in zaklicala s pesnikom Aškercem: **Mi vstajamo!**

Vstala je mladina in si postavila program tudi za bodoče delo, zavedajoč se izreka: **Bodočnost je mladine**. A tvoja je bodočnost le takrat, če si si postavil program za delo, s katerim hočeš prekvasiti svet, da bo ves tvoj, da bo ves tak, kot si ga je mladina sama zamislila, kot ga mladina hoče in terja. Naši slovenski fantovski in dekliški odseki zopet razvijajo nedeljo za nedeljo svoje prapore, na katerih je že od nekdaj napisan naš program.

Program slovenske katoliške mladine za sedanjost in bodočnost je tako **lepo in tako natančno vès** izražen v **treh besedah**, kratkih po zunanem obsegu, a tako velikih in mogočnih po njihovi notranji vsebini. Te tri besede so:

BOG, NAROD, DRŽAVA.

To so tri besede, tri svetinje, tri podo-
be, ki izražajo prav ves program na-
še katoliške prosvete.

Povsod Boga in Devico Marijo! To
je klic, ki ti ga je, draga mladina, za-
klical v svoji veliki oporoki v Celju
tvoj svetel vzornik nadškof dr. Jeglič.
Povsod Boga! Boga najprej v naše za-
sebno življenje, potem pa v šolo in
urade, v gospodarstvo in politiko, v
vse, prav vse javno življenje! Naša ka-
toliška načela morajo zmagati vsepov-
sod! Tako kliče danes slovenska mla-
dina na svojih taborih, to hoče ista
mladina na svojih društvenih sestan-
kih in na odrih, pa tudi vsepovsod iz-
ven katoliških prosvetnih domov. **Mi
vstajamo in hočemo povsod Boga!**

Narod: druga svetla točka našega
programa. **Slovenski narod!** Tisti na-
rod, ki je skozi stoletja in stoletja klju-
boval germanskemu pritisku z zahoda,
pa barbarskim turškim navalom z vz-
hoda in se v trenju zahodne kulture ob-
držal na tem lepem koščku zemlje
skozi dolgo dobo tisoč let s svojo pov-
sem katoliško in zahodno kulturo. To
katolištvo, katerega simbol so naše
prelepe cerkvice na gričih in križi na
križpotjih, hoče slovenska katoliška
mladina slovenskemu narodu za vsako
ceno **ohraniti**, kakor hoče z enako silo
braniti njegovo narodno samobitnost,
njegov jezik, njegove šege in navade,
njegovo miselnost, njegovo nošo, skrat-
ka: vse svetinje, ki so nam jih izročili
naši dedi in pradedi. Boj za Boga in za
narodne svetinje. To sta dve svetinji iz
istega vira, zato dve enako visoki, ena-
ko cenjeni, enako spoštovani vrednoti
za našo katoliško mladino. Zato čuti
ta mladina, da je boj za prvo kot za
drugo vrednoto njena sveta dolžnost!

Država, domovina, ožja in širša!
Tretja svetla točka našega program-
nega boja, vrednota našega življenj-
skega namena in cilja. Minuli so časi,
ko je bilà ta domovinska vrednota pri-
vilegij nekih političnih organizacij. Da-
nes je domovinska in državljanska mi-
sel, misel naš vseh, vseh poštenih in
iskrenih Jugoslovanov od Triglava do
Balkana in Soluna. **Domovina je tretja
svetla točka v programu naše katoli-**

ške prosvete, točka, ki je po Bogu ena-
ko svetla, sveta in iskreno mišljena kot
prvi dve. To izpoveduje danes tudi mla-
dina iz Škofje Loke, škofjeloške okolice
in poljanske in selške doline. To izpo-
veduje javno in na glas Krekova mla-
dina, mladina Krekovega okrožja in se
s to iskreno izpovedjo pridružuje ena-
kim izjavam katoliške mladine v Celju,
Kranju, Trnovem in drugod.

Bog, narod, država! To so alfa in
oméga vsega našega dela, temelji naše
vzgoje, našega izobraževalnega in pro-
svetnega dela. K molku je bilà mnogo
let v polpretekli dobi prisiljena sloven-
ska katoliška mladina. Sedaj, ko je zo-
pet stopila na plan, ko jo zopet vidijo
nasprotniki v sprevedih, na javnih na-
stopih in na prosvetnih taborih, se med
seboj sprašujejo: Kakšna bo njena
osveta, kakšno bo njeno **maščevanje?**
Katoliška mladina odgovarja vsem tem
izpraševalcem s pesnikom:

**Krščanstvo in prosveta —
to naša bo osveta!**

Res, druge osvete, kakor **krščansko,**
socialno in prosvetno delo, delo za na-
rod, druge osvete ne pozna mladina, ki
se zbira pod katoliškimi prapori. **Njena
osveta je delo, delo in zopet delo.** Delo
za svojo lastno vzgojo, delo za izobraz-
bo našega ljudstva, delo za Boga, na-
rod in državo. Saj se dela in žrtev ta
mladina, ki dobiva moči iz najbolj hra-
nljivih studentev katoliške vere, **ne
boji.** Sončen dan je danes, kaj bo jutri?
Danes delo v svobodi, jutri utegne zo-
pet nastopiti čas zatajevanja, čas trp-
ljenja, čas žrtev. Mladina se jih ne boji.
Kakor bo vztrajala v današnjem delu
za blagor našega naroda in države,
pravtako bo vztrajala tudi v trpljenju
za te neprecenljive vrednote našega
delovanja in nehanja. Vztrajala bo, ker
ve, da je bodočnost **njena,** da je **zmaga
naša,** da bo svoj življenjski namen po-
polnoma dosegla le tedaj, če ji bodo
vedno pred očmi vse tri svetinje na-
šega programa in dela. In v tem delu
naj našo slovensko katoliško mladino
podpre božja Previdnost! Zato, draga
mladina: »**V trudu in znoju, polnem
radosti, domu gradimo slavo in čast!**

Bog živi!

Domača zemlja

F. Ž.

Francelj je sedel na postelji in pripovedoval. Krog njega so se zbrali tovariši, ki jih je slučaj privedel od vseh strani. Bili so tu Slovenci, med nje so se rinili Hrvatje in Srbi, Nемеc in Madžar sta sedela na drugi strani, pet Albancev je skupaj s Ciganom in Turkom zvesto poslušalo za njegovim hrbtom.

»A kje si se naučil, kar nam pripoveduješ?« je vprašal Hrvat Štefan.

»To se ne da naučiti, to je treba doživeti,« je odgovoril Francelj.

»Pripoveduješ nam že cel mesec, ničesar ne ponavljaš in vendar ti ne zmanjka besed,« je rekel Lazar.

»Kako bi mi zmanjkalo besed!« je odvrnil Francelj. »O svoji dragi zemlji bi mogel govoriti do smrti in še ne bi vsega povedal. Tam je vsaka cvetka umetnina, vsaka bilka, vsako drevo čudo, vsak kamen skrit zaklad, vsaka gruda tajna. Valujoča polja in v vetru šumeči gozdovi govore tako lepo, da jih ne moreš pozabiti. In ko se sprehajaš zvečer po stezicah, se ti zdi, da se ti je približala vila in ti govori o nečem neskončno lepem. Ne razumeš, kaj ti govori, samo čutiš, kako ti srce hrepeni v tisto lepo, neznano. Nehote vzljubiš zemljo in se daš radevolje privezati na njo s stotisoč vezmi, da se veseliš in trpiš z njo. Kdo ne bi ljubil take zemlje, kdo ne bi vžival svobode na njenih vrhovih; kdo ne bi pil življenja iz studencev, ki kipijo kakor srčna kri iz zemlje; kdo ne bi govoril z ljudmi v njih govoric in jih ljubil; kdo ne bi poslušal

zvonov, ki done iz daljave, s hribov in dolin kakor lepa pesem, in občudoval še sto drugih lepot!«

Bilo je že pozno. Morali so iti v postelje. Molče so se razpravili, legli in sanjali o svoji zemlji, svojem domu in dragih. Niso vedeli, a slutili so, zakaj Francelju ne zmanjka snovi za pripovedovanje. Saj bi tudi oni mogli tako govoriti, samo da tega niso poprej vedeli, sedaj pa jim je Francelj pobral besede iz srca. Hvaležni so mu bili za to, ker sami ne bi nikdar povedali tega, kar jim je polnilo srce. Zato so ga tudi tako radi poslušali, ker je govoril o njih, o njihovih željah, trpljenju, veselju, ljubezni in sovraštvu. V njegovem pripovedovanju so živeli oni sami.

Veter je zavijal okrog kasarne, bil ob okna in kopicil sneg ob zidu. V blede svetlobi sem videl, kako je vztrepetal zdaj ta zdaj oni, slišal sem njihove vzdihе. Ljubil sem jih kot brate. Popravil sem odejo Sadihu, dvignil Ahmedu roko, ki je visela s postelje, na posteljo, Lazarju sem naravnal glavo, Štefanu sem razkril glavo, da sem mu mogel pogledati v obraz, Bartolu sem položil roko na vroče čelo, Ivana sem poljubil. Odprl je oči in me pogledal začudeno. Sklonil sem se k njemu in mu rekel: »Tebe imam najrajši, ker si najboljši, najplemenitejši med nami.«

Šel sem iz sobe in kljub prepovedi dolgo govoril s stražnikom. Kdo bi molčal, ker srce zapove, da moraš govoriti. Srce je prvi zapovedovalec

Naše zastave

Dr. K. C.

Vprašanje naših zastav je stopilo zadnje čase zelo v ospredje. Razpravlja se o tem vprašanju tudi v listih. Bili pa so tudi nekateri prav značilni pojavi. Tako se je mnogo razpravljalo slučaj, da je bila baje v Ljubljani ob priliki, ko se je predsednik JNS, upokojeni general Živković pripeljal v Ljubljano, raztrgana državna zastava. Tako raztrgano zastavo na polomljenem drogu so celo kazali v narodni

skupščini v Beogradu. Tedaj je predsednik skupščine St. Čirić pozval vse narodne zastopnike, naj izkažejo tej zastavi čast in tako dajo zadoščenje žaljenemu državnemu simbolu. V Laškem je bila strgana zastava s hiše, na kateri je visela. V Litiji je bil polomljen mlaj, na katerem je vihrala državna zastava.

Na drugi strani pa so se pojavile ob raznih prilikah tudi slovenske, hrvatske

in srbske trobojnice. Te zadnje so sicer tudi oficijelne zastave srbske pravoslavne cerkve. Dogodilo pa se je v Ljubljani, da so bili napadeni fantje, ki so nosili v zagumbnicah slovenske trakove in so bili ti trakovi poteptani v prah. Za nas je torej važno, da povemo in vemo svoje mnenje o vsem tem.

Pred vsem moramo ugotoviti, da je modro-belo-rudeča zastava naša jugoslovanska državna zastava, simbol našega zedinjenja, naše državne skupnosti, zastava nas vseh kot jugoslovanskega državnega naroda. Pod to zastavo bomo korakali, če bo treba, v boj za našo skupno domovino Jugoslavijo in nobene razlike ne bo takrat med nami, pa naj se imenujemo Slovenci, Srbi ali Hrvati. Pred vsem svetom bo modro-belo-rudeča zastava izraz naše volje, da hočemo biti in smo Jugoslavlani neločljivi. Kjerkoli se bo pokazal naš jugoslovanski vojni ali trgovski brod, bo to dejstvo oznanjala naša državna zastava. Pod to državno zastavo bomo tudi v svojih mednarodnih tekmah nastopili. Tej zastavi bomo dajali prednost doma in na tujem. Njo bomo spoštovali in ji povsod izkazovali dolžno čast.

Prav tako pa je gotovo nepravilno in nezdružljivo z dostojanstvom tega državnega simbola, ako se uporablja za manifestacije neke posebne politične misli, nekih notranje-političnih teženj. Državna zastava se ne sme izrabljati od jugoslovanskih unitaristov. Ne sme jim biti nekak ščit v strankarskih manifestacijah, kakor se tudi ne bi smela nikoli ob strankarskih pouličnih manifestacijah, kjer se vzbuja sovraštvo proti pristašem drugih strank, peti državna himna. Vse to je profanacija reči, ki morajo biti vsem svete.

Drugo so nam slovenske, hrvatske in srbske zastave. Kako smo mislili in kako še danes gotovo glede teh zastav misli večina tako Srbov, kakor Hrvatov in Slovencev, je povedano že v znamenitem krf-

skem dogovoru med Jugoslovanskim odborom in srbsko vlado 20. julija 1917. Poseben člen tega svobodnega dogovora med Srbi, Hrvati in Slovenci pravi: »Posebne zastave, srbska, hrvatska in slovenska so enakopravne in se morejo svobodno rabiti ob vseh prilikah. Isto tako se morejo svobodno rabiti ob vseh prilikah posebni grbi.« Obe jugoslovanski ustavi iz l. 1921 in iz l. 1931 sta določili le barve državne zastave. Pač pa imamo glede izvešanja in nošnje zastav določbe dveh zakonov iz leta 1929, ki sta bila oba objavljena 5. okt. 1929 v »Služb. novinah«. Zakon o nazivu in razdelitvi kraljevine pravi v § 29 prehodnih določb: »Ob državnih praznikih se smejo izobešati na poslopijih samo državne zastave.« Upravna praksa se pri nas na splošno drži tega načela, da so samo državne zastave dovoljene. Glede znakov v naših treh narodnih barvah pa pač ni zakonitega določila, ki bi jih prepovedovalo.

Slovenska trobojnica, belo-modro-rdeča (ista kakor ruska), je naša prastara barva. Ko se je najbolj razvnel boj za naš narodni obstanek, je ta trobojnica postala simbol zedinjene Slovenije. Prav tako, morda celo še bolj, je draga Hrvatom njih narodna zastava, enako Srbom. Vsak, kdor hoče odstraniti te naše barve, ne računa s tradicijo, nima smisla za moč povezanosti sedanosti s preteklostjo. Naša slovenska trobojnica mora biti prav po določbah svobodnega krfskega dogovora tudi v Jugoslaviji ob strani naše ponosne državne zastave spoštovana, nam mora biti ne le svet spomin preteklosti, ampak tudi živ simbol naših sedanjih bojev in naporov za vsestranski napredek našega naroda. Kdor to našo slovensko svetinjo zaničuje, kdor jo hoče spraviti v muzej, ta ni naš, pa čeprav po naše govori. Če zavrže danes zastavo, bo jutri zavrgel tudi jezik. Kdor pa našo slovensko trobojnico trga, jo tepta in sramoti, ta je izdajalec in zločinec.

Izgubljena mladost

Ivan Ogrin

*Kot nežno popje
se mi zdiš,
ki komaj svoje krilo
je dnevu razgrnilo,
v srebrnih kapljah zaiskrilo.
Tajinstven piš*

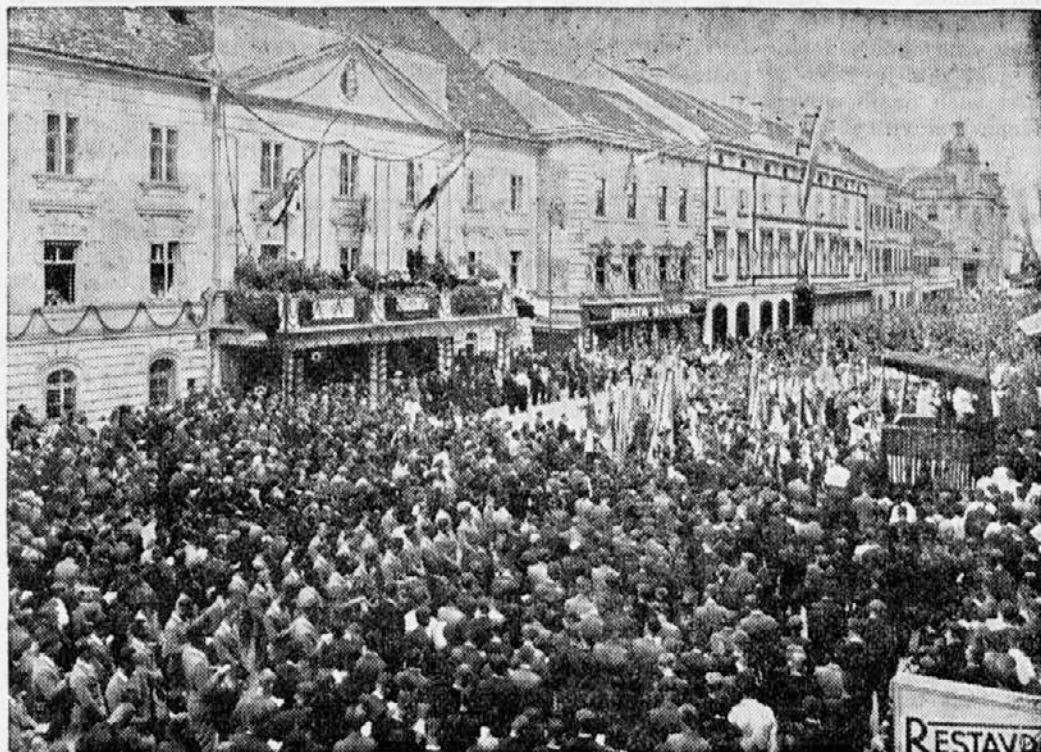
*zavel je prek dobnav
in iz noči
nekdo je vstal
in nežna krila
in srebrne kaplje
poteptal ...*

Naš fant v slovenski narodni pesmi

Francè Jesenovec

Močno se mi zdi, da nas je naš moderni čas vse preveč odtegnil od vsega, kar je pristno narodnega, kar je našega domačega, kar bi nam moralo biti lepo in sveto in nad vse ljubo. Po vsem svetu hlastamo za novicami, za vsemi mogočimi odkritji in iznajdbami se pehamo, za vse svetovne rekorde iz telovadbe in raznovrstnih sportnih panog vemo do potankosti: k a j

pomladanskih večerih jo pojó na vasi, pa v nedeljo popoldne jo pojó v gostilni ali pod lipo sredi vasi. Pa se mi vendarle zdi, da jo pojó, ne da bi se še dobro zavedali njenega izvora, njene globoke vrednosti, njene vzvišene lepote. Pristna naša narodna pesem se je namreč že tako pomešala z umetnimi skladbami, ki jih pojemo dan za dnem, da jih tudi slovenski

Zbor slovenskih fantov in mož v Celju med

mašo pred Marijino cerkvijo 29. junija 1937

je doma, pa ne vemo, kar je nam najbližje, tega ne vidimo, kar bi nam moralo biti najljubše in najbolj zanimanja vredno, to molče preidemo, za to se ne zmenimo, mimo tega gremo docela brezbržno.

Med tem, kar bi nam moralo biti nad vse ljubo, kar bi moralo biti predmet neprestanega našega zanimanja, našega dela in ljubezni, je vsekakor na prvem mestu naša slovenska narodna pesem. Sicer je res, da jo slovenski fantje še pojó: v

fant je pojó brez razločka, ne da bi še znali ločiti umetno pesem od narodne.

In vendar je potrebno, da se slovenski fant povsem zavé, kaj mu je narodna pesem, da se zopet spomni, da je posebej fantovska narodna pesem tista, ki jo je pred davnim časom v resnici zapel slovenski fant, tvoj in moj prednik, naš fant iz preproste kmetiške kočé, da jo je zapel iz vse globine svoje fantovske duše, iz svojega bistva, iz globoke in pristne slovenske narodne zave-

sti. Res, v narodno pesem je izlil slovenski fant svoje misli in opazovanja, pa še češče in bolj živo svoja najgloblja fantovska čustva. Zato je naša narodna fantovska pesem vseskozi lirskega značaja, pesem trenutnega fantovskega občutja in razploženja pa njegovih razmišljanj, stremljenj in hotenj. Potemtakem je pel nekoč slovenski fant vse to, kar čutiš in misliš, želiš in delaš še danes ta dan ti, dragi moj prijatelj. Zatorej ta pesem ni bila samo njegova, ni bila namenjena samo njegovi dobi in njegovi vasi, marveč ji je bil namen, da se razširi do vseh slovenskih fantov ne le v domači vasi, ampak tudi v najoddaljenejši vasi po vsi lepi slovenski zemlji. Tako je postala ta pesem last vseh naših slovenskih fantov po vsi širni domovini in za vse vekove.

In ker je ta fantovska narodna pesem tako vsa naša, je nikakor ne smemo pozabiti, je ne smemo zavreči med staro ropotijo, je ne smemo šteti za nepotrebno navlako in za nepomembno stvar, ampak jo moramo vzljubiti, jo moramo dvigniti iz pozabe in kjer je utihnila, zopet vzbuditi, jo zapeti na samem ali sredi vasi, enoglasno ali v zboru, večglasno ali pa celo ob spremljanju harmonike, klarineta in basa.

Če pa naj kako stvar vzljubimo, dvignemo iz pozabe in zopet poživimo med nami, jo moramo najprej sami dodobra spoznati, si jo do potankosti ogledati in jo skušati čimbolj, morda kar do dna razumeti. In tem zadnjim namenom naj služijo te vrstice.

O čem potemtakem poje naša slovenska fantovska narodna pesem? O tem, kar je naš fant doživel in še vedno znova doživlja, saj poje tudi danes ta dan svojo pesem z istimi občutki, kot jo je pel njegov prednik pred sto leti.

Iz dečka se v trinajstem ali štirinajstem letu začne razvijati mladeč, fant, ki se vse bolj začne zavedati, kaj je, kaj je sam in kaj je okrog njega: fant je postal, slovenski fant, in okrog njega slovenske kmetiške hiše in polja, vrtovi in gozd, planjave in griči in na njih naše bele cerkvice, nekaj tako preznačilnega vprav za slovenski narod in za slovensko zemljo. Ves zadovoljen, razigran in vesel zagrabi naš fant za delo in pomaga očetu in hlapcem pri kmetiškem delu na polju in v gozdu. Takole nam tega fanta, ki je pravkar vstopil v slovensko

kmetiško življenje, opeva naša narodna pesem:

Fantič je bil vesel,
lepo je žvižgal, pel,
v hladnem je jutru
kositi začel.

Ves poln je življenja ta najmlajši kmetiški slovenski fant: vse v njem vre in kipi. S krepkimi rokami, z vso mladostno močjo zgrabi za delo na prostem, pod milim nebom, pa na dvorišču in v hlevu, ves mogočen grunt njegovega očeta ga je poln. On sam, njegov dom in njegovi domači, vse mu je ena sama pomladanska, jutrnja, praznična pesem; in glej, gre tudi k sosedovim, po vasi, na polje in v gozd...

In tedaj se ob njegovem vrisku pri sosedovih nekaj zgane, odpre se okno in — naš fant zagleda »med nageljni na oknu« obraz... Obraz, ki ga je že nešteto krat videl, pa je šel mimo njega, ne da bi bil napravil nanj kak poseben vtisk. Ni se mu zdel pomemben ta obraz, od katerega sedaj nenadoma ne more odtegniti pogleda, ker je tudi pogled z okna vpert naravnost v njegovo oko. Vrisk se je razgubil v gozd, tiho in nemo si zreta naproti dve bitji, ki jima vedno hitreje in burneje utripa srce in z vedno večjo vneto poganja kri po žilah. — Med našim fantom in sosedovim dekletom se je spočela ljubezen, lepa, naravna, čista in idealna ljubezen. Kako bi mogel razvnet in čustven fant uiti ljubezni, ki ga je vsega prevzela, kako bi mogel ob nji molčati? Kaj še! Iz vsega srca zapoje o svojem dekletu, zdaj veselo in prešerno, zdaj drzno in nagajivo, zdaj milo in proseče. Takole poje o prvem snidenju z dekletom po početku ljubezni:

»Pod klančkom sva se srečala,
prijazno se pogledala,
solzne so najne b'le oči:
vse to ljubezen st'ri.
Kjerkol' sem hodil, kjer sem bil,
še take nisem nikjer dobil,
da b' b'la t'ko mil'ga ličeca
in usmiljen'ga srca!«

V svoji razposajeni mladosti poje sicer prečesto naš fant v svoji narodni pesmi kar o treh ljubicah, da nam utegne vzbuditi sumnjo, da tista prva njegova ljubezen ni bila nič resnega, da mu je zvestoba in čast neznan pojem. A temu ni tako! Res, da poje o treh ljubicah in treh ljubeznih, a kljub temu misli resno in pošteno. Poslušajte ga!

»V Celovcu imam tri ljubice,
semnja bom kupil jaz za vse:
prvi bom kupil plavega
iz svojega srca pravega;
drugi bom kupil rdečega
iz svojega srca gorečega!
tretji bom kupil zelenega
iz svojega srca poštenega.«

Kako naj dá trem eno in isto srce? Kako naj razdruži in razdeli svoje pravo, goreče in pošteno srce? Saj so te tri lastnosti združene le v e n e m s a m e m s r c u , ki z vso močjo in mladostno silo ljubi, ljubi resno, z v e s t o in p o š t e n o . Števílo tri, ki se tu pojavlja, je namreč sploh silno značilno za vso našo narodno pesem, saj ga imenujemo »s v e t o š t e v i l o«, ki ga ne najdemo le v lirskih, ampak tudi v pripovednih narodnih pesniških oblikah. Samo ker hoče služiti narodnemu izročilu v pesmi, le zato poje naš fant o treh ljubicah tudi v tile pesmi:

»Pojdem na Štajersko
gledat, kaj delajo,
gledat, kaj delajo
ljubice tri.

Prva je kuhar'ca,
druga je kelnar'ca,
tretja je ljubica
mojga srca.«

Samo t r e t j a (sveto število!) je ljubica njegovega srca!

Res pa je, da je naš fant rad razposajen, nagaživ in zbadljiv. Zaveda se svojega fantovstva, da je pripadnik krepkega spola, pa se zato tako rad ponorčuje celo iz svojega dekleta, ki pripada šibkemu spolu:

»Po Koroškem, po Kranjskem
že ajda zori,
moja dekle jo žanje,
jo roka boli.

Tri dni jo je žela,
tri snopke ima,
na roke pogleda:
vse žuljave ima.«

Naš fant pa ne gleda dekleta le na polju pri delu, ampak tudi zvečer rad stopi pred njeno okno: Vasovat gre. Tudi to vasovanje je nekaj, kar je pristno naše, tako lepo in romantično, da je le škoda, če se izgublja in umika pred modernim časom. To so najlepši večeri, ki

jih fant doživi v mladosti, to je njegova navada, ki jo je podédoval kot svojo pravico, katero brani celó pred svojim očetom in svojo materjo. Če mu ta dva nasprotujeta, se pa navihano ukrade z doma, saj nam sam pove:

»Ko bojo mam'ca spali,
jaz k ljub'ci šel bom v vas!«

Tako mu je ljubo to vasovanje, da pozimi toži za njim:

»Po hribih sneg gre,
bo zapadel stezé:
moje dekle bo samo,
ne morem do nje.«

Če pa jo potegne z drugimi fanti v drugo vas, se drug večer boječe zagovarja pred svojim dekletom, skušajoč ga prevariti z nedolžnim izgovorom:

»Jaz sem hodil po planinah,
jaz sem hodil po dolinah:
tam sem hodil, tam sem bil,
sem drobne ptičke pet učil...«

Seveda, drugo jutro po vasovanju ga oče čestokrat zaman kliče na delo. Fantu se nič kaj ne ljubi, pa pravi zato očetu:

»Zdaj boli me glava,
nič več ne bo mi zdrava.«

Pa pride konec vasovanja, pri kraju je mladostna brezskrbnost in rajanje. Pride ločitev, prva bridkost v fantovem življenju. Težko je ločiti se od staršev, od doma, od prelepih polj in tihih gozdov, najteže seveda od dragega dekleta. V vojake ga kličejo, zato se takole huduje:

»Prešmentana kasarna,
prešmentano pero,
k' je mene zapisalo
k soldaškemu stanu.

Kedo bo listje grabil,
kedo bo praprot žel,
kedo bo dekle ljubil,
k' bom jaz k soldatom šel?«

Pa vendar, ko pride zadnji trenutek slovesa, ga spiže kozarček ali dva in z drugimi fanti vred korajžno zapoje skozi vas:

»Kaj maramo mi,
k' smo fantje mladi,

soldatov primanjka,
pa pojedemo mi!

Puško na ramo,
sabljo čez pas,
tri kuglice v aržet,
pa gremo skoz vas!«

V tujem kraju, daleč od doma, se mu zopet stoži po dekletu, po očetu in materi, po domačem gruntu in mladostnih dneh. Vse mu zopet oživi pred očmi, vse, kar je doživel od prvega trenutka, ko se je zavedel, pa do ločitve ob odhodu v vojake... Takrat zapoje znano:

»Tam čez izaro...«

Težko pričakuje dneva, ko bo zopet odšel domov, da si tamkaj ustvari kot zrel fant in mož svoj lastni dom. Tudi v tujih krajih je ostal zvest svoji nevesti, pa je zato ves vesel in srečen, ko spozna, da je tudi njemu ostalo dekle zvesto:

»Oj hvala tebi iz srca,
da si tako mi zvesta b'la!«

Zato ji zadovoljen odvrne:

»Do zdaj bila si ljubica,
zdaj boš mi žena zakonska.«

Tako je naš fant končal svoje fantovsko življenje. Postal je zrel mož, si ustvaril lasten dom, zapustil brezskrbno fantovsko življenje in postal skrbnik in varuh nove slovenske družine. A fantovsko življenje samo ni ostalo prazno. Za njim prihajajo novi in novi naši fantje in pojó prav iste pesmi, kot jih je pel ta fant. Tako živi naša narodna fantovska pesem iz roda v rod, in prav je, da živi tudi danes. Fantje, ohranimo jo, prepevajmo jo in oddajajmo jo rodu, ki prihaja za nami, da jo bodo peli rodovi slovenskih fantov vse dotlej, dokler ne bo legel zadnji naš potomec v grob!

Celjski dnevi

Prof. Mirko Bitenc

Pri velikih prireditvah je vedno zanimiva tudi njihova tehnična priprava. Ker prav od te priprave v marsičem zavisi dobršen del uspeha. Zato naj podamo pregled priprav tudi za celjske dneve.

USTANOVITEV PODZVEZE

Na tečaju vodstva fantovskih odsekov v avgustu 1936 na Hribu sv. Jožefa pri Celju, katerega so se udeležili tudi Celjani (prof. dr. Rudolf Hanželič, zastopnik fantovskega odseka Ivan Vodušek in podpisani kot predsednik Ekspoziture mariborske Prosvetne zveze), se je med drugim tudi sklenilo, da se bo vršil 29. jun. 1937 v Celju fantovski tabor.

Na ozemlju celjske Ekspoziture Prosvetne zveze je bilo tedaj že zelo malo odsekov, pa še ti so delovali, oziroma životarili vsak zase. Misel na prireditev fantovskega tabora v Celju, ko še pravzaprav fantovskih odsekov skoraj ni bilo, je bila zato drzna. Odgovornost, ki so jo s tem sklepom vzeli nase celjski zastopniki, ni bila majhna. Pred njimi so bile ogromne naloge, ki jih bo treba vse izvršiti še do celjskega tabora: zdramiti vse

speče fantovske odseke, ustanoviti še nove, zbirati nove člane in jih tehnično vežbati. Zato so celjski zastopniki, zavedajoči se odgovornosti, takoj šli na delo.

Prvo je bil organizatorični tečaj za delegate fantovskih odsekov, ki se je vršil v nedeljo 8. novembra v Celju in na katero je poslalo po dva dobra fanta. Tečaj naj bi v fantih vžudil zanimanje za fantovsko organizacijo in delo v njej.

Na ekspoziurni seji dne 3. nov. 1936 pa smo šli že korak dalje, ustanovili Podzvezo fantovskih odsekov ter sestavili prvi podzvezni odbor, kateremu je predsedoval prof. Janko Presker. Na tej seji so se določili že tudi referenti za posamezna fantovska okrožja, ki jih je bilo tedaj 12. Prof. Janko Presker je kasneje, dne 10. decembra radi bolezni odložil predsedstvo.

Organizatoričnega tečaja 8. novembra, na kateri je prišlo nad 70 delegatov fantovskih odsekov, oziroma prosvetnih društev, sta se udeležila tudi predsednik Zveze fantovskih odsekov v Ljubljani dr. Stanislav Žitko in vodja mladcev prof. Vladimir Žitko. Na tečaju se je govorilo o organizaciji fantovskih odsekov, o de-

lovnem načrtu za fantovske odsekov in o mladih. Poleg omenjenih dveh gospodov so govorili na tem tečaju še bivši predsednik Podzveze prof. Janko Presker, prof. dr. Rudolf Hanželič in podpisani.

V mesecih novembru in decembru se je delalo največ na ustanavljanju novih fantovskih odsekov in na oživljanju že obstoječih. V tem času smo prof. J. Preker, prof. dr. R. Hanželič, faktor J. Kroflič, abiturient M. Valant in podpisani obiskali 24 fantovskih odsekov in prosvetnih društev in pri tem ustanovili 10 novih odsekov.

Dne 4. in 5. januarja 1937 se je vršil na Brdcah pri Mozirju tečaj za predsednike fantovskih odsekov in voditelje mladcev; tega tečaja se je udeležilo 61 fantov iz 31 fantovskih odsekov. Na tečaju so bili govori o organizaciji in naraščanju, o načinu pridobivanja, o osebnosti voditelja mladcev in vodstvu mladcev, o podrobnem programu dela v fantovskih odsekih in pri mladih, o načrtih, o poslovanju; vmes so bila načelna predavanja o avtoriteti Cerkve in o komunizmu.

Po tem tečaju smo šli na podrobno organizacijo odsekov. V ta namen je priredila Podzveza organizatorične tečaje: 2. februarja za Posavje v Vidmu, katerega se je udeležilo 44 delegatov; 14. febr. za šmarški in rogaški okraj v Sv. Križu pri Rogaški Slatini, ki se ga je udeležilo 110 fantov; 21. marca za šmarški okraj v Šmarju pri Jelšah, ki se ga je udeležilo nad 70 fantov. Kasneje se je vršil še 2. maja tak tečaj v Sv. Petru pod Sv. Gorami, ki se ga je udeležilo nad 150 fantov.

Podzveza pa je morala začeti skrbeti tudi za tehnično delo pri odsekih svojega področja. Temu namenu je služil I. tehnični tečaj Podzveze fantovskih odsekov v Celju, ki se je vršil od 8. jan. do 10. jan. zvečer pod vodstvom g. prof. Marjana Dobovška in s sodelovanjem g. Iv. Varška iz Ljubljane. Tečaja se je udeležilo 23 odsekov s 36 delegati.

Za 12. jan. je br. Jože Kroflič, ki je bil na odborovi seji 22. dec. 1937 izvoljen za načelnika Podzveze, sklical skupaj najboljše telovadce celjskega in teharskega odseka, ki naj bi prevzeli tehnično delo v Podzvezi. Ta vaditeljski zbor je dobil od odbora nalogo, da se čim hitreje izvežba v redovnih vajah ter v prostih vajah za člane in mladce, se od zvezinega tehničnega odbora da izprašati ter nato začne s tehničnim delom pri odsekih. To nalo-

go je vaditeljski zbor prav dobro izvršil. Že 21. marca je odposlanec zvezinega tehničnega odbora br. Metod Trtnik z revizijo ugotovil, da so načelnik Podzveze Kroflič Josip ter vaditelji Vrabl Vanči, Vrabl Tone, Vodušek Ivan, Kocuvan Franc, Cajhen Viktor, Rednak Anton, Štor Alojzij, Gaberšek Stanko in Žale Pavle sposobni opravljati posle tehničnega odbora ter voditi tečaje in revizije pri podrejenih edinicah. S tem je bil formalno ustanovljen tehnični odbor celjske Podzveze.

PRIPRAVE

Že od vsega začetka se je vse delo podzvezinega odbora, kakor tudi tehničnega odbora vršilo v znamenju priprav za celjski tabor. Nujno potrebno pa je bilo še, izvoliti poseben pripravljalen odbor, ki naj bi tabor temeljito pripravil in ga dobro izpeljal. V ta namen je Podzveza sklicala za 21. jan. 1937 na poseben sestanek zastopnike vseh naših kulturnih in drugih organizacij v Celju in nanj povabila tudi druge kulturne delavce. Na tem sestanku se je napravil okvirni program celjskih dni: na predvečer slavnostna akademija in baklada, drugi dan 29. jun. dopoldne spreved po mestu, nato maša in po maši zborovanje; popoldne naj bi se zaključil tabor z javnim telovadnim nastopom.

V pripravljalnem odboru, ki je bil na seji izvoljen, so se posli razdelili sledeče. Prof. M. Bitenc predsedstvo in referat za zunanje priprave, blagajnik Ljudske posojilnice Plahutnik Jože tajništvo, ravnatelj banovinske hranilnice O. Černelc stanovanja, prof. Peter Kovačič skrb za službo božjo, prof. dr. Rudolf Hanželič zborovanje, faktor Mohorjeve tiskarne Jože Kroflič tehnične priprave (akademija in javen nastop), ravnatelj Ljudske posojilnice Franc Jerič finance, mestni fizik dr. Ivan Podpečan sanitetno službo, železniški uradnik Jože Repnik promet, mestni stavbenik Konrad Gologranc stavbe, davčni uradnik v pok. Jože Močan prehrano, trgovec Anton Fazarinc vozila, mizarški mojster Karl Golob mlajši rediteljstvo, mestni kaplan Martin Lupše dekoracije, odvetnika dr. Ogrizek Anton in dr. Voršič Alojzij sprejem gostov, profesorji dr. Blaznik Pavle, dr. Gantar Kajetan, Kovačič Peter in uradnik Mohorjeve tiskarne Ivan Vodušek propa-

Odbor se je kasneje spremenil v toliko, da je prevzel tajniške posle prof. Franc Capuder, blagajniške posle ravnatelj banovinske hranilnice Oskar Černelč, prehrano višji davčni kontrolor Franjo Šek in stanovanje prof. Rudolf Drobne. Vsak izmed teh referentov je pritegnil k sodelovanju po potrebi še več drugih fantov in mož. Kasneje se je poverila organizacija konjenice Jožefu Pišku iz Medloga, Jožetu Jelovšku iz Petrovč in Martinu Rebovu iz Čreta, organizacija kolesarjev g. Veburu iz Gaberja.

Takoj po prvi seji se je javil program celjskih dni pristojnim oblastvom in tudi predstojniku mestne policije v Celju.

POKROVITELJSTVO

Zgodovinsko važna je bila druga seja pripravljalnega odbora dne 10. februarja 1937, na kateri je bilo soglasno sklenjeno, da prosimo za pokrovitelja tabora največjega prijatelja mladine, prevzvišenega g. nadškofa dr. Antona Bonaventura Jegliča. Ta sklep je pripravljalni odbor 13. februarja sporočil Zvezi fantovskih odsekov v Ljubljani, da vprašanje pokroviteljstva čimprej uredi. Zveza je nato poslala v tej zadevi 12. aprila k prevzvišenemu g. nadškofu dr. A. B. Jegliču posebno odposlanstvo, ki ga je prosilo, naj bi prevzel pokroviteljstvo nad taborom slovenskih fantov in mož v Celju. Odposlanstvo ga je zagotovilo, da ne bo imel s tem nobenih obveznosti. Prevzvišeni gospod nadškof dr. A. B. Jeglič je tej prošnji z velikim veseljem ustregel. Izrazil pa je željo, da bi hotel ob tej priliki kakih 5 minut govoriti.

SLUŽBA BOŽJA

Ko je dobil pripravljalni odbor od Zveze obvestilo, da je prevzvišeni g. nadškof dr. A. B. Jeglič blagovolil prevzeti pokroviteljstvo nad taborom slovenskih fantov in mož v Celju, je o tem takoj obvestil lavantinskega vladiko prevzvišenega gosp. knezoškofa dr. Ivana Jožefa Tomažiča v Mariboru in ga prosil, da se udeleži celjskega tabora ter opravi glavno službo božjo s pridigo. Prevzvišeni vladika je tej želji pripravljalnega odbora z velikim veseljem ustregel, posebno še, ko je slišal, da se bo visoki pokrovitelj celjskega tabora osebno udeležil.

Za oltar je napravil osnutek ing. arh. Jože Brodnik, dela pa je izvršil mizarški mojster Golob Karel mlajši.

Za službo božjo je bil brez dvoma najvažnejši del tabora dopoldansko slavnostno zborovanje. Referat za zborovanje je prevzel prof. dr. Rudolf Hanželič. Že na 3. seji pripravljalnega odbora dne 6. aprila je bil sprejet referentov predlog, naj bi bili na zborovanju 3 govori: o katoličanstvu, o socialnem vprašanju in o slovenstvu. Govor o socialnem vprašanju naj bi po možnosti prevzel bogosl. prof. dr. Josip Jeraj iz Maribora, o katoličanstvu prof. Janko Presker iz Celja, o slovanstvu pa naj bi govoril govornik iz Ljubljane, ki naj bi ga preskrbela Zveza fantovskih odsekov v Ljubljani.

Na 4. seji 26. aprila so se že točno določili naslovi govorov: 1. Viri naše moči, 2. Naša domovinska zavest, 3. Naše socialne naloge. Govor »Naša domovinska zavest« je prevzel predsednik Zveze fantovskih odsekov v Ljubljani dr. Stanislav Žitko. Za govor »Naše socialne naloge«, ki ga bogosl. prof. dr. Josip Jeraj iz Maribora radi boleznj ni mogel prevzeti, se je naprosilo prof. dr. Rudolfa Hanželiča. S tem je bil glavni del sporeda zborovanja določen. Na 5. seji 7. maja pa se je celoten program zborovanja točno določil do vseh podrobnosti in se kasneje ni nitj za piko več spremenil.

Govorniki so bili naprošeni, da vsaj do 15. junija predložijo pripravljalnemu odboru svoje govore, kar so tudi storili.

Važno je bilo pri zborovanju tudi vprašanje govorniškega odra. Dolgo se pripravljalni odbor ni mogel prav odločiti, ali naj bi govorniki govorili raz balkona mestnega poglavarstva, ali naj bi se napravil za nje poseben govorniški oder v bližini oltarja. Končno se je odbor odločil za govorniški oder v bližini oltarja, ker je zato govorilo več tehtnih razlogov.

Pripravljalni odbor se je dalje bavil tudi z vprašanjem ojačevalnih naprav. Računal je, da bo Prešernova ulica polna udeležencev in ti ne bi imeli od zborovanja ničesar, ako ne bi slišali govorov. Postavitev ojačevalne naprave z 2 velikima zvočnikoma se je oddala zadruzi »Radio« iz Ljubljane.

AKADEMIJA

Slavnostno akademijo kot uvod v celjske dneve na Vidov dan zvečer bi morali po prvotni zamisli prirediti sami fantje. Ker pa bi bila taka akademija morda malo

preveč suhoparna, je odbor osvojil predlog, naj se k sodelovanju pri akademiji pritegnejo tudi dekleta in pevci. Ker pa akademija s takšnim programom ne bi bila več izključno fantovska, se je sklenilo, naj jo priredi Kat. prosvetno društvo, ki je tej želji tudi radevolje ustreglo. Pri akademiji je sodeloval fantovski odsek, dekliški krožek, pevsko društvo Celjski zvon, Celjski oktet ter mali harmonikarji. Bilo pa je za akademijo zelo veliko priprav in dela.

TELOVADNI NASTOP IN TEKME

Januarski tehnični tečaj ni rodil zaželenega uspeha. V fantih je sicer vzbudil

morali vsi odseki določenih okrožij poslati vsaj po 2 vaditelja. Teh tečajev se je udeležilo skupno nad 170 fantov; ti so se doobra naučili proste vaje za člane in mladce ter redovne vaje in se jim je dala naloga, da doma takoj začnejo z delom. Fantje so se zavedli važnosti tehničnih priprav za celjski tabor in svoje odgovornosti ter so doma takoj začeli pridno vaditi. Odseki, ki niso imeli telovadnic, so vadili kar na prostem; vreme jim žal ni bilo posebno naklonjeno, ker je skoro vse nedelje v aprilu in maju deževalo.

Podvezin odbor se je zavedal ves čas, da je celjski tabor, na katerem bodo po dolgih letih fantje zopet prvič nastopili,

Nadškof dr. A. B. Jeglič govori slovenskim fantom svoj zadnji govor v Celju dne 29. junija 1937

zanimanje za šport in telovadbo, ali fantje so, ko so prišli domov, vaje večinoma v nekaj dneh pozabili; le prav malo je bilo takih, ki so doma potem resno prišli za delo.

Tehnični odbor Podveze je stal tako pred veliko in težko nalogo. Z vso naglico so se bližali celjski dnevi, s tehnično pripravo pa se pri odsekih pravzaprav še sploh ni začelo. Zato je vaditeljski zbor, čim je 21. marca dobil od odposlanca zvezinega tehničnega odbora spričevalo o usposobljenosti za opravljanje tehničnih poslov in vodstvo tečajev, takoj šel na delo. Že 4. in 11. aprila so se vršili tehnični tečaji v Celju, v Mozirju, v Vidmu ob Savi in v Rogaški Slatini, kamor so

izredne važnosti za ves nadaljni razvoj fantovske organizacije. Zato je zlasti tehničnim pripravam posvečal izredno veliko pažnjo. Radi tega je tudi na 8. seji 9. aprila na predlog Zveze fantovskih odsekov v Ljubljani sklenil namestiti za 2 meseca telovadnega učitelja proti mesečnemu honorarju ter proti povračilu potnih stroškov. Nastavil je za telovadnega učitelja podvezinega vaditelja Antona Rednaka in ga poslal 21. aprila na enotedenski praktični tečaj k tehničnemu odboru v Ljubljano. Ko se je vrnil, je takoj začel s pripravo fantov za celjski nastop z vežbanjem redovnih in prostih vaj. Tehnični odbor je napravil zanj točen načrt za obiske pri odsekih. Vežbal je povsod od

5 do 7 mladce, od 7 naprej do 10 oziroma 11 zvečer pa člane. Tako je telovadni učitelj Anton Rednak napravil v 6 tednih 43 obiskov pri raznih fantovskih odsekih. Bil je v Posavju, v laškem okrožju, v Savinjski in gornji Savinjski dolini, v Šaleški dolini, v konjiškem okrožju, v šmarskem, rogaškem in kozjanskem okraju. Kjer so bile prilike ugodne, je istočasno, zlasti ob nedeljah, vežbal po več odsekov skupaj.

Razen telovadnega učitelja so šli na obiske tudi vsi podzvezini vaditelji, ki so imeli v času od 15. aprila do 15. junija nad 50 poldnevni tehničnih tečajev. Podzvezin načelnik, vaditelj in telovadni učitelj so v zadnjih 3 mesecih izvršili naravnost ogromno delo. Imeli so tedenske seje, dvakrat na teden telovadbo, vse nedelje pa so bili zunaj pri odsekih.

Pripravi za celjski tabor je služil tudi petrovški nastop, ki je bil nekaka generalna vaja za nastop v Celju. Ta nastop je pokazal še nekaj nedostatkov, na katere smo odseke takoj opozorili v posebni okrožnici, da so jih odpravili.

Zadnji teden so vaditelji pripravili na Glaziji vse potrebno za tekme Zveze fantovskih odsekov v Ljubljani in uredili telovadni prostor. Narčt za vse to se je napravil sporazumno z zvezinim načelnikom Ivom Kermavnerjem, dela pa sta vodila podzvezin načelnik Jože Kroflič in telovadni učitelj Anton Rednak.

Veliko preglavic je delala pripravjalnemu odboru tribuna. Odbor je dolgo časa kobileal med alternativama, ali naj da napraviti večje tribune, na katere bi imeli dostop poleg povabljenih odličnih gostov tudi drugi ljudje, ali naj da napraviti tribune samo za odlične goste. Napravljenih je bilo več načrtov za večje tribune, ali stavbni stroški so bili tako veliki (nad 12.000 din), da se je odbor končno odločil, da da napraviti samo majhno tribuno za odličnike, pred vsem za zastopnike raznih oblastev; načrte je izdelal ing. arh. Jože Brodnik; stala je pa tudi ta tribuna nad 7000 din.

PROPAGANDA

Propaganda za celjski tabor se je začela že zgodaj. Že 11. oktobra 1936 se je na zveznem svetu sklenilo, da bi se glavna zvezina prireditelj vršila v letu 1937 v Celju ter obsegala fantovski tabor in športni nastop. Odborniki celjske Podzveze in drugi govorniki so govorili na vseh organizatoričnih in tehničnih tečajih od ja-

nuarja 1937 dalje. Na okrožnih svetih 13. marca je bila posebna točka dnevnega reda: Tabor slovenskih fantov in mož v Celju. Aprilska številka »Dopisov« je že pozvala odseke, naj do 15. maja pošljejo provizorne prijave svojih članov in mladcev, ki se bodo udeležili tekom in nastopili pri prostih vajah. Ista številka »Dopisov« je prinesla tudi že približen program prireditve in poziv odsekovnim odborom, naj pričnejo v fari takoj z organizacijo udeležbe fantov in mož na celjskem taboru. Celjskemu taboru je bila posvečena tudi druga stran majske številke »Dopisov«.

V začetku maja se je pripravjalni odbor obrnil s posebno okrožnico na preč. gg. dušne pastirje, da o priliki skličejo skupaj očete svoje fare in jim z vspehujujočo besedo pojasnijo pomen celjskih dni, da jih tako pridobijo za to manifestacijo fantov. Istočasno je pripravjalni odbor poslal vsem fantovskim odsekom in vsem župnim uradom posebno okrožnico z informacijami in navodili glede programa tabora, pesmi, zastav, narodnih noš, koles, prehrane, stanovanj, legitimacij, znaka, znižanih voženj in drugih prireditev v času celjskih dni.

Konec maja je pripravjalni odbor že lahko izdal točna navodila za prijavo udeležencev na taboru, kakor tudi za prijavo reflektantov za stanovanje in hrano. Ta okrožnica je bila ponatisnjena v junijski številki »Dopisov«.

V časopisju je izšel prvi članek o taboru slovenskih fantov in mož v Celju 18. aprila, in sicer v »Slovencu«, takoj potem, ko je Zveza fantovskih odsekov v Ljubljani zvedela, da je prevzvišeni gospod nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič blagovolil prevzeti pokroviteljstvo nad taborom. S sistematično propagando za celjski tabor v »Slovencu«, »Domoljubu« in »Gospodarju« pa je začel pripravjalni odbor konec maja. Ta propaganda se je stopnjevala tem bolj, čim bolj smo se bližali taboru.

Po dogovoru z uredništvom »Slovenca« je »Slovenec« objavil v nedeljo 20. junija nekaj člankov, posvečenih posebej Celju ter gospodarskemu in kulturnemu življenju v mestu, v nedeljo 27. junija pa uvodnik o važnosti fantovskega tabora. Dalje je tudi »Slovenčeva« priloga »Teden v slikah« prinesla 20. junija nekaj slik iz Celja in njene okolice in nekaj slik iz naših organizacij.

PREHRANA

Glede prehrane se je pripravljali odbor naprej obrnil na gostilničarsko zadrugo s prošnjo, da bi gostilničarji za celjske dni pripravili za udeležence potrebno hrano in določili izjemno nizke cene, kakor so to storili ljubljanski gostilničarji o priliki evharističnega kongresa. Pa gostilničarska zadruga je postavila cene obedov in večerjam tako visoko, da pripravljali odbor s tem ni mogel biti zadovoljen. Visoke cene so gostilničarji utemeljevali s tem, da je s takimi pripravami združen vedno velik riziko

Pripravljali odbor je zato stopil v stik z nekaterimi gostilničarji in nekaterimi gospodinjami in kuharicami in sporazumno z njimi določil nekaj vrst obedov in večerij ter ugotovil za nje cene. V posebni okrožnici je odbor potem prosil gostilničarje, da s podpisom na okrožnico potrdijo svojo pripravljenost, dati v okrožnici navedeno hrano za ugotovljene cene. Pripravljali odbor pa je seveda za ta slučaj prevzel jamstvo, da bo vso naročeno hrano gostilničarjem plačal brez ozira na to, ali bo oddana gostom ali ne. Nato je zbral podatke o reflektantih na hrano in naročila porazdelil po preudarnosti. Pri tem se je postavil na stališče, da brez denarnega nakazila ne bo nikomur izdal nakaznice za hrano. Ta način oskrbe hrane se je prav dobro obnesel. Gostilničarji so dobili točna naročila za hrano, udeleženci pa so prišli do sorazmerno cenene hrane. Težav in sitnosti je imel odbor pri prehrani samo toliko, kolikor se tega načela v nekaterih izjemnih slučajih pisarna ni držala.

Mladci so imeli skupno hrano v kuhinji Pomladka Rdečega križa v meščanski šoli, kjer so tudi stanovali.

STANOVANJE

S stanovanji je imel pripravljali odbor precej težav. Meščani so privatnih prenočišč prijavi silno malo, tako da referent ni mogel ustreči vsem prijavam za privatna stanovanja, marveč je veliko število teh moralo iti na skupna prenočišča.

Za skupna stanovanja so prišla v poštev samo gimnazija, meščanska šola ter obe mestni ljudski šoli. Ker je bil določen glavni prihod telovadcev za 28. junij popoldne in bi bilo nemogoče opremiti sobe na šolah s slamo šele po končani vidovdanski proslavi, je pripravljali odbor

prosil kraljevsko bansko upravo v Ljubljani, da izposluje pri ministrstvu prosvete v Beogradu, da se po vseh cejskih šolah konča pouk že v soboto 26. junija, in dovoli rabiti 28. in 29. junija za skupna stanovanja in ležišča tudi prostore na gimnaziji in meščanski šoli. Istočasno se je pripravljali odbor obrnil tudi na mestni šolski odbor s prošnjo, da omenjena dva dneva da šolske prostore na razpolago za skupna prenočišča.

Mestni šolski odbor je našo vlogo ugodno rešil že na seji 19. maja. Odlok ministrstva prosvete, da smejo drž. ljudske šole v Celju zaključiti šolsko leto 1936/37 na dan 26. junija, pa je dobil pripravljali odbor šele 19. junija. Vsebino tega odloka je takoj prihodnji dan objavil »Slovenec«. Isti dan je prejel odbor tudi odlok kraljevske banske uprave dravske banovine v Ljubljani, s katerim je dovolila, da dasta gimnazija in meščanska šola za dneva 28. in 29. junija za skupna prenočišča na razpolago vse učilnice, kolikor jih ne rabita za vidovdansko proslavo.

Važna je bila tudi preskrba slame za skupna ležišča. To je bilo nujno treba že zgodaj rezervirati, ker sicer bi se moglo zgoditi, da je zadnji trenutek pripravljali odbor sploh ne bi mogel nikjer dobiti, kar bi bilo precej neprijetno. Referent za stanovanja je na to mislil dosti zgodaj in si zasigural potrebno množino slame. Rabilo se je slame vsega skupaj 59 stotov.

Glede skupnih stanovanj je bilo na predlog stanovanjskega referenta v odboru sklenjeno, da bodo spali vsi telovadci v gimnaziji, kolesarji v II. mestni ljudski šoli, netelovadci ter drugi fantje in možje v I. mestni ljudski šoli, mladci pa v meščanski šoli. Ko so začele prihajati prijave za stanovanja, je referent tako porazdeljeval fante po šolah in učilnicah, da so prišli fantje istega odseka skupaj. Dal je celo napraviti listke z imeni odsekov in številom prijavljenih članov z namenom, da bo te listke nabil na vrata učilnic, da bi imeli čim lažje delo reditelji, ki bodo vodili fante na stanovanja in da bi kasneje fantje sami lahko našli svoja ležišča.

Vendar se ta zamisel, ki je bila sicer teoretsko zelo lepa, praktično ni dala izvesti, ker so poslali odseki na tabor po 50 do 100% več fantov, kakor so jih prijavi. Zato ni kazalo drugega kakor zamisel natančnega porazdeljevanja prenočišč po odsekih opustiti in spravljati fante

pod streho po vrsti, kakor so prihajali, brez ozira, kateremu odseku pripadajo. Ta način nastanjanja se je obnesel kot zelo dober in hiter. Najprej se je napolnilo z udeleženci eno šolsko poslopje, nato drugo in tretje in tako dalje, kolikor je bilo pač potrebno.

ZDRAVNIŠKA SLUŽBA

Kako je bila urejena zdravniška služba, ki je bila pod vodstvom mestnega fizika dr. Ivana Podpečana, je razvidno iz taborne knjižice. Da je ta služba tako brezhibno funkcionirala, gre v prvi vrsti zahvala mestnemu fiziku, ki je službo do podrobnosti natančno organiziral ter za vsako ambulanco na kolodvoru, na mestnem poglavarstvu in na Glaziji točno določil, kdaj posluje ter kateri zdravniki, zaščitne sestre, samaritani in samaritanke, oziroma nosači (gasilci v krojih) imajo službo.

Samaritanke so dobile tudi nalog, da v torek tako dopoldne med službo božjo in slavnostnim zborovanjem, kakor tudi popoldne med javnim nastopom strežejo udeležencem z vodo.

INFORMACIJSKA SLUŽBA

Tudi informacijska služba je bila zelo dobro organizirana. Tudi za to se je napravil točen pismeni raspored osebja in službe, tako, da je vsaka oseba, ki se je prijavila za to službo, točno vedela, kdaj in kje začne oziroma preneha njena služba.

REDITELJSTVO

Največje težave je delalo pripravjalnemu odboru rediteljstvo.

Ker smo pričakovali velike udeležbe na taboru, smo morali oskrbeti tudi za veliko število rediteljev. Celje samo jih ne bi moglo spraviti skupaj zadosti, zato je bilo treba misliti na to, da se pritegnejo v rediteljsko službo tudi fantje iz bližnjih fantovskih odsekov. V ta namen je poslal referent v začetku junija 28 fantovskim odsekom okrožnico za prijavo. Okrožnica vendar ni rodila posebnih uspehov, kajti prijavili so vsega skupaj 4 odseki 21 rediteljev. Zato je glavni vodja rediteljev določil posamezne fante iz Celje in bližnje okolice za rediteljske voditelje, katerim je točno določil naloge. Reditelje pa je potem vzel od fantov, ki so se v ponedeljek po prihodu v Celje javili v rediteljsko službo.

Rediteljsko vodstvo je razpolagalo oba dni s 15 kolesarji, z 2 motornima kolesoma in 1 osebnim avtomobilom. V službi rediteljske in informacijske službe so bili dalje 4 telefoni: v glavni pisarni, v Domu, na Glaziji in v upravi »Slovenca«. V veliko pomoč rediteljski službi pri urejevanju baklade v ponedeljek zvečer in pri razporejanju množice v torek zjutraj v Prešernovi ulici pred Marijino cerkvijo je bila ojačevalna radijska naprava. Brez ojačevalne naprave bi bilo pri tolikem številu udeležencev vzdrževanje reda skoraj nemogoče.

DEKORACIJE

Skrb za dekoracije sta prevzela (ko je mestni kaplan Martin Lupše radi boleznin odšel iz Celja) ing. arh. Jože Brodnik in prof. Peter Kovačič.

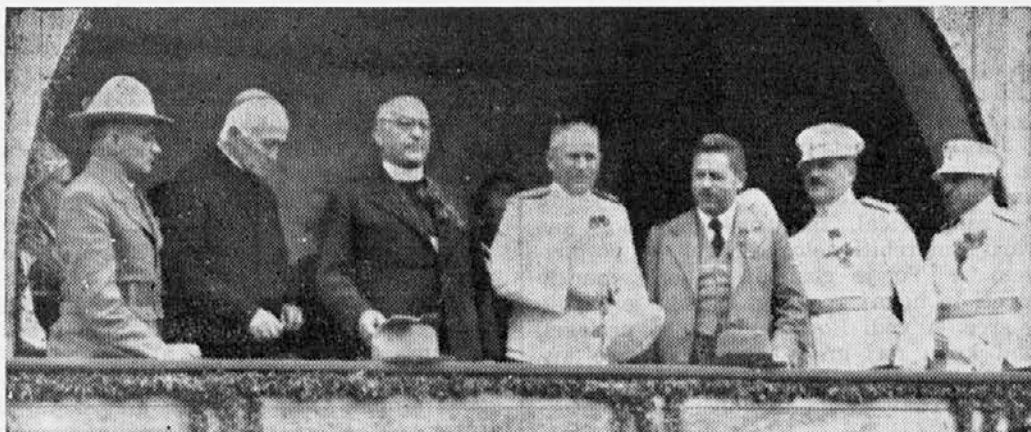
Mlaje, ki so se postavili na kolodvoru in na Glaziji, so dali posestniki iz bližnje celjske okolice. Z mlaji ni bilo posebnih težav, ker se jih ni veliko rabilo. V mestu se niso postavljali, Glazija pa je itak okrog in okrog obdana z vencem kostanjev. Težje pa je bilo z venci; prvič je v mestu samem malo za vence primerne zelenja, drugič pa tudi dekleta celjskega dekliškega krožka v kratkem času ne bi utegnili naplesti toliko tisoč metrov vencev, kolikor smo jih rabili za tabor; če bi začela plesti bolj zgodaj, bi bili prvi venci v času tabora že suhi. Zato je Podzveza dekliških krožkov, ki smo jo naprosili za sodelovanje, obrnila do bližnjih dekliških krožkov s prošnjo, da spletejo nekaj sto metrov vencev. Odziv na to prošnjo je bil zelo ugoden. Spletla so mestna dekleta približno 1000 metrov, od zunaj pa smo dobili kakih 2000 metrov vencev.

S temi venci se je okrasil tudi prostor v Prešernovi ulici, kjer je bila služba božja in slavnostno zborovanje, dalje nekaj zasebnih hiš, zlasti precej razdrapano pročelje stare Kresije.

Odsek za dekoracije je dal potrebna navodila za okrasitev hiš tudi nekaterim privatnim strankam.

LEPAK, ZNAK, LEGITIMACIJA

Za izdelavo lepaka za celjski tabor je ing. arhitekt Jože Brodnik napravil tri lepe osnutke. Najlepšega je dal nato odbor natisniti v Mohorjevi tiskarni v narodnih barvah v 2500 izvodih. Tudi za taborni znak je napravil osnutke ing. arh. Jože Brodnik. Znake je izdelalo domače

Dostojanstveniki na častni tribuni pri telovadnem nastopu na celjskem taboru 29. junija 1937. Od leve: min. dr. Krek (v kroju), nadškof Jeglič, min. dr. Korošec, zastopnik Nj. Vel. kralja polk. Iso Nečak, ban dr. Natlačen, zastopnik poveljnika armije polk. Josip Krasnik in zastopnik poveljnika divizije polk. Štefanovič.

celjsko podjetje I. Knez. Odbor je dal napraviti 10.000 posrebrjenih bakrenih in 300 pozlačenih srebrnih ter 13 zlatih znakov. Zlati znaki se niso prodajali.

Glede legitimacij je bilo že takoj sklenjeno, naj bodo izdelane po vzorcu izkaznic za II. evharistični kongres v Ljubljani. Knjižica naj bi vsebovala celoten program tabora, navodila za udeležence, pesmi za mašo, vodnik po Celju. Za kritje stroškov naj bi se priskrbelo primerno število oglasov.

Pokrovitelja tabora prevzvišenega g. nadškofa dr. Antona Bonaventura Jegliča smo prosili za dovoljenje, da smemo v taborni knjižici natisniti tudi njegovo sliko, kar nam je prevzvišeni rade volje dovolil.

Poglavje »Vodnik po Celju« je napisal prof. dr. Pavel Blaznik, poglavje o Potočki zijalki na Oljševi pa priznani raziskovalec podzemskih jam prof. Srečko Brodar.

Knjižico je tiskala Mohorjeva tiskarna v Celju, ki je dala na lastne stroške tudi napraviti klišeje za vse slike v omenjenih 2 poglavjih.

*

To bi bil kratek pregled priprav, našega truda in prizadevanja. Naše delo je Bog blagoslovil. Časopisi, ki jim je objektivnost osnovno načelo, so zapisali, da je zunanja urejenost poveljčala celjske dni in jih dvignila med najlepše praznike katoliških Slovencev.

Velika pravda

Povest iz Hoste. — Napisal Joža Vovk. — Nadaljevanje

O, ti Bog pomagaj vendar, ali je to mogoče? Kajznikov Jur leži pod cesto in nekaj gode. Pijan spet, seveda, pijan kakor muha. . .

»Jur«!

Sprva se Jur za klic še zmenil ni. Čez čas je obrnil glavo, dvignil desnico in stegnil prste potem jih je pa krčevito stisnil in roka mu je spet mahnila na tla. Nepremično je gledal pred seboj gospoda Janeza, samega gospoda Janeza. Imel je velike oči in gledal tako topo, da se je

gospodu Janezu zdelo, kakor da ima živinske oči.

»Pijan si spet, krava.«

Saj gospod Janez ni mogel več zadržati svoje jeze. Dvignila se mu je prav iz dna duše in pljusknila. Gledal je nesrečno prikazen pod cesto in srce ga je bolelo, skoraj so mu solze silile na dan, a ničesar več ni mogel spregovoriti. Jur ga gleda z odprtimi ustmi, a jih počasi sklepa, da se mu napno mišice po vsem obrazu in gospod Janez je slišal, da je z zobmi zaškripal.

»Domov se spravi, ti nesrečni Jur!«
»Jaz... jaz... bom pri — — segel,«
je slednjič mukoma in komaj razumljivo iztisnil Jur iz sebe.

»Zato piješ, kajne!«

Jur se je spet pogreznil v svoj molk in gospod Janez je zmajal z glavo. Takole je, ko se tožarijo. Napojil ga je, da bo zanj pričal, zanj prisegel. Bog nas varuj, morebiti celo prisegel — po krivem... To je gospoda Janeza moralo streti in nekaj grenkega se mu je razlilo v srce. A vedi Bog, za koga bo prisegel, nad koga naj gre? Kupujejo, priče kupujejo! In take. Pa s pijačo!

»Za Posavca! Pa to nobenega — ne — briga.«

Jur se je spet zleknil v oškropljeno travo, roko je položil pod glavo in se ni menil več, za ves svet ne. »Prisegel, prisegel!« je še parkrat zamomljal, potem pa utihnil.

Torej za Posavca, je mislil gospod Janez in se žalostil. Se tega je bilo treba! Pa sta se že z Bizjakom menila. Kaj veš, tak človek! Morebiti je obema obljubil in zdaj pije na račun obeh, muhast je ta Jur dovolj in ne bi mu bilo treba dvakrat reči, naj to res naredi. »Sramota za vse, tudi zame,« je gospod Janez mrmral nejevoljen. »Na, tako lepo se je vse začelo, vse je prav kazalo, zdaj pa mora naenkrat toliko sramote prenesti. Kaj naj zdaj naredi? Obupaval ne bo, Bog ne daj kaj takega; a po kateri poti naj zdaj gre, da gotovo pride do svojega cilja? Bizjak? Posavec? Oba, a kateri prej?«

Z veliko žalostjo v srcu je gospod Janez premišljeval svojo težko nalogo. Oh, na Jurja bi pa pri tem že skoraj pozabil. Tu ga ne sme pustiti, prehladil se bo in vsemu svetu tu leži v pohušanje. H kraju ga mora spraviti! Morebiti v katero izmed hiš, saj jih je nekaj ob cesti.

Stopil je pod cesto k Jurju, prav do njega in se sklonil kakor nad bolnikom. Za roko ga je prijel kakor otroka in v nos mu je udaril zopern vonj po žganju.

»Jur! No, Jur, vstani! Bova šla skupaj po cesti. Jur, saj sva prijatelja, prav nič nisem hud nate.«

Kakor otroku mu je prigovarjal, na lahko ga je tresel za roko, po tiho govoril, skoraj šepetal, a Jur se ni ganil. Ležal je kakor mrtva klada, dihal je v velikih presledkih in na globoko. Saj se revež valja tu pod cesto že Bog ve kako dolgo.

»Jur, dvigni se. Glej, noč se dela, tu menda ne boš ostal do jutra. Zboliš mi.

Saj ni tako daleč domov, bova že prišla, saj sva mlada. No, le dajva; boš videl, da bo šlo...«

Odprl je oči in menda šele zdaj spoznal, da se nad njim sklanja sam gospod Janez. Stresel se je po vsem telesu, kakor da ga je spreletel nenaden mrz in na pol se je dvignil. Potem mu je glava omahnila in pogled mu je begal po travi.

»Naj jih vrag vzame vse skupaj!« je zagodel.

»Nikar ne preklinjaj, to delajo hudobni ljudje. Vstani in bova šla. Z menoj boš šel, Jur.«

Počasi ga je res spravil na noge, a težko je stopal. Gospod Janez ga je moral držati ves čas za roko, da mu ni omahnul.

Sla sta po cesti, čisto počasi in sta molčala. Jur sam ni hotel govoriti, saj tudi mogel ni, gospodu Janezu se je pa bolj prav zdelo, da ga pri miru pusti. Sprva je tako mislil, a potem je menil, da bi mu morebiti le kaj povedal po pravici, ker je pijan.

»Za koga boš pa pričal?«

»Za Posavca.«

Potem se je nenadoma spet ves stresel, kakor da bi mu padla v glavo zoprna misel in ga zdražila. Pljunil je debelo in malo je manjkalo, da ni omazal gospodovega rokava.

Molče sta sva šla in pri prvi hiši sta se šele ustavila.

Ljudje so ju debelo gledali. Pijani Jur in gospod Janez! Še nikoli ju niso videli tako skupaj. Saj je bilo tudi res čudno. Gospod Janez z resnim, bledim obrazom, truden in žalosten, Jur pa s sklonjeno glavo, mahedravih nog in šantav po vrhu. Pa skupaj sta se držala, kakor da sta bravščino pila.

Jur ni videl nikogar, le klop je našel in se vlegel nanjo.

»Pod cesto sem ga dobil. Pri vas naj se snočije, revež. Ponoči ga pod streho spravite, če domov ne bo mogel. Vam bo že sam povrnil.«

Gospod Janez je s čudno svetlim obrazom odšel proti domu. Kakor usmiljeni Samarijan, ki je onega, ki je med razbojnikih padel, privedel v gostilno in ga izročil dobrim rokam.

Ubogi Jur, med razbojnikih je padel! In še prisegel naj bi, morebiti po krivem!

Večer je gorel ob robovih gora, ko je gospod Janez prišel domov.

Tisti večer dolgo ni ugasnil luči. Sveto pismo je odprl in pogledal zgodbo o usmiljenem Samarijanu.

Slednjič je zaspal, mislil na razbojnike, med katere je oni padel.

*

Prišla je velika noč, tista lepa in sonca polna, ko je prebujeno vse, kar more kdaj živeti, ko vse diha novo življenje, ko je pol travnikov potrebljenih in ko prvi krompir že leži v zemlji. Od Ovsiš pa do Češnjice se ta čas vse zbudi in kadar gredo ljudje v cerkev, stopajo počasi in vse premerijo, vse se jim zdi novo. Še v zvonovih, ki so na veliko soboto popoldne ob štirih zapeli iz ovsiškega zvonika, je nekaj vse bolj slovesnega kakor ponavadi. Hitreje teko, enakomerno in sila daleč se sliši njih bronast glas skozi čisto ozračje. Tja čez na Prezrenje, čez Komarje, v Dobrave pojo in gori pod Mali vrh in Jamnik in v Češenjsko polje. Na Češnjico se razločno sliši samo veliki zvon, drugi trije done tiše in se slišijo, kakor da v daljavi pojo orgle. Na Storžiču in na Stolu se sveti sneg, drugod ga ni več in ljudje se ne zavijajo, ko gredo k procesiji. Sonce sije in meče iz gozdov na zelene njive ostre cikcakaste sence; ostro so nasekane, lepe in čiste kakor čipke na oltarnem prtu.

Ljudje se vsipajo k ovsiški cerkvi. Mirno, skoraj dostojanstveno. Zakaj pa tudi ne, velika noč je. Vsi so podobni drug drugemu, oni iz Rovt in s Poljšice, oni s Češnjice in nič se ne ločijo od njih tisti, ki so iz druge fare prišli ali čez Lipnico ali pa izpod Rovnika. Toliko jih malokdaj pride.

Češenjsko bandero sloni na Goljevem stogu, ovsiškega zdaj nesejo iz cerkve. Pred vrati stoji nebo, belo in svetlo, sonce sije nanj, da zlati robovi živo žare. Pa kaj nebo, temu se ljudje ne čudijo, marveč drug drugega se ne morejo nagledati. Ta ima novo to, drugi ono, nekateri ničesar in tem se vsi menda najbolj čudijo. Koliko je novih rut, novih čevljev, klobukov, pentelj, celih oblek! Poglejte vendar Bizjakovo Franco! Dekla je, pa ima ruto novo, čevlji ji škripljejo in v tej obleki jo še nikoli niste videli. Seveda, gruntarska je prav za prav, vsaj kaže vse tako in težko bo drugače. Vse ne morejo, nekaj pa zmore vsaka. Tomšetov vsako leto bandero nese, letos ga še blizu ni, ko nima kaj pokazati in pri vojaki so mu na vso njegovo jezo tri dni, preden je šel, čopo odstrigli. Pomagaj si, če si moreš!

V cerkev niso šli, saj maše ne bo, navada je pa tudi že taka, da kar zunaj počakajo. »Spodnji« na levi strani poti ob

zidu, »zgornji« pri Goljevem stogu, Rovtarji in kajzarji s Poljšice na zgornji strani pokopališča. Ženske pa vse prav pri cerkvi, kamor pač katera pride, največ pred vrati ob nebu, pri stranskem vhodu tudi, starejše gredo pa v cerkev.

Na koru navija organist že dolgo pred začetkom tako žive in poskočne. Pozabii je, da se sveti postni čas neha šele, ko bo gospod Janez Alelujo zapel. Ženske v klopah so zmajevale. Mu je pač ušlo in komaj čaka. A on je igral naprej. Gospod Janez je grdo pogledal izpred oltarja in star basist je moral organista dregnuti s kormolcem, naj že vendar kaj bolj svetega zaigra. On pa se je prestrašil in nehal, ko še niti pravega konca ni bil naredil.

Ura je udarila pet, zvonovi so za kratek hip utihnili, potem pa spet udarili. Oglasil se je pritrkovanje, drobno in ubrano, kakor da se nekdo igra. Le veliki zvon je brnel skozi line in pel, pel, kakor da mu ni nikoli dovolj glasno. Saj ga je tudi gonil Kajžnikov Jur. Skrivaj se je splazil v zvonik. Bog obvaruj, da bi gospod Janez to vedel. Prav gotovo ga trešči skoz line. A Jur je zvonil od sile rad, čeprav je bil že star.

Množica se je zganila, slovesno in šumeče ko mogočen val. Možje so snemali klobuke, utihnili, čakali in poslušali. Iz cerkve se je slišal hreščec gospodov glas in pevci so odgovarjali. Vselej višje, vselej glasneje, vsa srca je prevzelo neko slovesno razpoloženje, ki more objeti človeka le pri procesiji o veliki noči.

Aleluja, aleluja, aleluja!

Mogočno so zazlapolala banuera, sonce se je lovilo vanje in veter jih je vihral, a fantovske roke niso dale, da bi omahnila. Z ovsiškega je sveti Miklavž stoječ na oblakih ponujal jabolka, na podružniškem je molil sveti Tomaž za češenjsko sosesko. Češenjski so spredaj šli, za njimi šele farni, kar pa ni bilo nič manj častnega, ker so šli v procesiji bliže Boga. Premaknili so se, počasi, dostojanstveno in skoraj ponosno.

Pri vratih je zazvončkalo in na oglu so zapeli pevci. Aleluja, aleluja, aleluja! Zdaj bodo šli vsi, poldruga fara, Bog in gospod Janez sredi ljudstva. Bog bo blagoslavljal polja, njive, žita, kali, popje, cvetje in semena, vrtove z vsem dravjem, domove in vse ljudi. Vse bo blagoslovljeno, vse sveto, vse bo rodilo, sadje bo polno, živina zdrava, pri ljudeh ne bo bolezní, ne zdražb, ne greha, povsod se bo prijetno širil blagoslov kakor dišeč vonj.

Cerkovnik priteče ob dolgi vrsti žensk in otrok do možkih. Bled je in prestrašen. Nekaj se jezi in sam zase prav tiho govori, da ga še razumeti ne morejo. Pri možeh obstane.

»Bizjak! Za božjo voljo vendar — nebo!«

»Nak,« se mu Bizjak skoraj zasmije.

»Nikogar ni, da bi nebo nesel.«

»Pa ga poišči. Saj si ti ključar, saj nisem jaz.«

To je bilo zelo hudo. Cerkovnik je bil ključar namesto Bizjaka. Prej je vsa leta može za nebo Bizjak sam preskrbel in jih naprosil, cerkovnik je pa na to pozabil. Oh, ob praznikih ima cerkovnik res toliko dela, da se prav lahko zgodi, da se nazadnje ne more že na vse spomniti.

»Hudiča: vse je narobe.«

Bizjak se mu smeje in cerkovnik zija vanj kakor v prikazen.

»Tak pojđite no štirje. Štirje pojđite, nikogar ni, da bi nebo nesel!« prosi cerkovnik ves obupan s slabotnim glasom okoli mož, a nihče se ne zgane, nihče ga ne sliši, nihče se ga ne usmili. Ves zbehan teče nazaj, ljudje se muzajo, procesija je že zdavnaj zastala. Nazaj se vsi obračajo, zvedavo iščejo, kaj neki se je moglo pripetiti, da ne gredo naprej. Nekateri uganajo, drugi si ne vedo razložiti tega čakanja.

Cerkovnik krili z rokami in se obupno zaganja proti cerkvi. Farna ključarja nosita svetilke, od podružnice je pa ubogi cerkovnik sam.

Procesija čaka in nebo stoji kot nepremični, bel oblak pred cerkvenimi vrati. Pevci pojo, da bi zadrego zmanjšali in gospod Janez z Bogom stoji na pragu, moli in premišljuje, čaka mož, da poprimejo nebo in bodo šli. Šele zdaj, ko je že ven stopil, ga je zbadla misel, da pri nebu še mož ni. Oh, ta cerkovnik je pa tudi nergač. Kar mu človek prav pod nos pomoli, to vidi, za vse drugo je pa slep. Njegova skrb je bila. A prav ko nanj misli, pridrvi cerkovnik ves zasoplen in pove, da Bizjak noče.

»Kaj pa prosiš njega. Prej bi bil poskrbel zato. Pojdi in reci, naj štirje takoj pridejo. Katerikoli!«

»Sem jih že prosil, pa nihče ne gre. Jaz ne morem pomagati, nosil jih ne bom sem.«

Samega Gospoda Boga drži gospod Janez v rokah, vendar se mora razjeziti. Sveta jeza, potrebna je, a mož ne bo priklicala, če jih ni tu. Zgodilo se je nekaj

strašnega. Gospodu Janezu je tako hudo, kakor da je vpričo Boga naredil velik greh, ki mu ne bo odpuščen na tem in ne na onem svetu.

Dve solzi, debeli in težki se mu zasvetita v trudnih očeh. Čez lica zdrsitita in padeta mimo samega Boga na plošče pred cerkvenimi vrati. Da je vendar moral doživeti to najhujšo sramoto po tolikih letih zvestega in naporenega dela! Boga drži v rokah, mokre oči so uprte vanj in prosijo. Prosijo odpuščenja gospodu Janezu samemu, prosijo odpuščenja njegovim faranom, njegovim upornim dedcem. In še prosijo mokre in trepetajoče oči Gospoda za razsvetljenje: ali naj se obrne, ali naj čaka ali kaj naj stori, s čim naj pokrije ta greh? Kazen bo prišla, kazen nanj in na njegove. Prizanesi Gospod, prizanesi in ne udari z vso silo, prihrani svoje šibe, Gospodu Janezu vendar teko solze, hitro druga za drugo, grenke so. Kakor da se mu je dobro srce raztrgalo in se razbilo, joj, saj je vendar to tako velik greh, tako nenadno je udaril gospoda Janeza, da tolike bolečine ne more prenesti naenkrat. Grdi možje! Uprli so se in nihče noče nesti neba, nikogar ni, da bi nesel nebo, nebo, nebo!

A sredi joka je Bog gospoda Janeza čudovito potolažil, dal mu je svelo misel kakor redek navdih.

»Dekleta, poprimite!«

Procesija mora iti, bodo pa dekleta nebo nesla. Oh, kako je bila vendar srečna ta misel, samo gospod Janez jo je mogel zadeti in samo njemu jo je Bog navdihnil. Naj bo to Bogu v zadoščenje in dedcem v sramoto!

Dekleta se spogledujejo, vsa po vrsti je objela nagla rdečica. Katera bo šla, katera bo nebo v procesiji nosila?

Bizjakova Franca je prva priskočila. Čisto brez sramu, čisto po moško, spredaj se je postavila. Kdo bi bil to verjel? Pa še dekla je, čisto navadna dekla. Ali je morebiti to tako zdražilo dekleta, da so vse kmalu planile in vsa hotela nesti?

»Štiri,« zagode gospod Janez in kmalu je bil red, štiri so ostala, druga so se umaknila nazaj in ne brez besed. Saj je vedno tako. Sprva nobena, ko se pa ena skorajži, pa mislijo, da morajo vse. Dedci so pa dedci. Če bi trije morebiti prišli, ali mislite, da bi četrtega dobili?

Ženske vzdihujejo po pokopališču; nekatere se jeze, druge se smejejo. Bog nas varuj, zdaj bodo pa dekleta nebo nesla ...

(Dalje prih.)

Pogovor z očeti

Janez Tominec

Zatopljen v snovanje bilk in trav,
obkroženih od kapljic rosnih,
sem čutil dih zemlje, dobrav,
življenje v klasih plodonosnih.
Pred mano vse živi in klije;
v vekove daljne duša roma,
iz tesnih krogov se izvije
in hoče, hoče proč od doma.
V obrisih mračne zgodovine
mi vstajajo podobe živo:
Tu oče, ded se iz sivine
vsa znojna sklanjata nad njivo.
Žuljava roka blagoslavlja
zibelko — zemljo, mater plodno
in zdi se mi, da vse pozdravlja:
gozdove, polje, hišo rodno.
Zamaknjen ves v prikazen nemo,
sem videl dvigniti desnico;
bel žarek je presekal temo
in čul sem tiho govorico:

»Mladika si, iz mene vzrasla,
ki moja kri te je hranila;
živiš le v meni samorasla,
če moja kri te bo krepila.
Kar bil sem jaz, ostani vedno,
svoj dom in grudo ljubi verno;
ime bo tvoje mene vredno,
ki ljubil sem te neizmerno!«
Sklonilo se je klasje zlato,
jaz sklonjen stal sem sred razora,
v sredini širnega prostora
pokleknil sem na mokro trato.
»Vem, oče, da mladika nežna
brez debla mora usahniti;
ker vem, ta pot je neizbežna,
čem s tabo, oče, združen biti.
Sred polja, zemlje, večno naše,
prisegam Vam, očetje moji,
prepoln vzorov, vere vaše:
Ne strašijo me novi boji!«

Trije božji fantje

Po J. G. Oberkofflerju Janez Pucelj.

MALI NOVOMAŠNIK

(Nadaljevanje.)

Pri Otiliji vzgoja ni bila težka. Toda Miklavž, kaj bo iz tega fanta? je vpraševala večkrat Apolonija. Sam Bog si ga vedi, je vselej odgovarjal Kamenar. Skrivno skrb zanj pa sta imela oba. Poskušala sta marsikaj. Kadar je Bernard predlagal, naj bi dali Miklavža v gimnazijo, da bi lahko postal duhovnik ali sicer kaj pametnega, ni mogel dečko izgovoriti besede. To se je ponavljalo vselej, dokler ni Kamenar nič več tega jemal v misel. Pač si je prizadeval Pankrac pred starši razčleniti dušo malega prijatelja, toda prepričal Kamenarjevih dveh ni. »Dajte mu domačijo.« Kmet se je tedaj žalostno nasmehnil. »Za to Miklavž ni. To je edino, kar vem o njem z gotovostjo. Sem že sam mislil na to.« Posihmal niso več govorili o tem. Miklavž je medtem rasel v življenje. Apoloniji pa se je zdelo, kakor da

se življenje umika dečku in da prihaja odnekod drugod sem usoda, ki bo vse razjasnila. Take duše da plavajo tuje skozi svet. Prihajajo samo za mal časek v to solzno dolino, dokler ne postanejo kar se da lepe za nebesa. Mati Apolonija je gledala pač najgloblje od vseh, ki so ljubili dečka. Bila je kot mati skrivnostim življenja in sklepom božjim bliže kakor drugi, ki mnogo vedo iz knjig ali ki ne utegnejo prisluškovati vase in v božji svet, ki nas objema sleherni dan.

Naj pride tudi karkoli, spečemu Miklavžu prihaja naproti novomašno jutro prijateljevo in njegovo.

*

Proti tretji uri v jutro se zbudi poletni dan. Veliki zvon svetega Martina zašumi njemu in nebeški Kraljici naproti jutrnji pozdrav. Tedaj skoči Miklavž s klopi. Ogleda se in zave. Zdajci mu postane zo-

pet vse jasno. Sanje ginejo kakor oblaki v gorah. Zapredejo se in se tope v neznanjski dalji. Kolikokrat je že gledal Miklavž to igro poletnih oblakov!

Obide ga občutek, kakor da je vencem in svetim oblačilom, ki so okrog njega, kaj vzel, kar ni njegovo. Zdajci se skrivaj zboji. Od te nocojšnje noči se mu duša več ne znajde. Tako se mu zdi. Vse dela, kakor da se mu sanja. Na katerih oblakih, na katerem morju neki jadra? Tega ni izvedel nihče.

Brezšumno se splazi Miklavž gori po stopnicah v kamro. Može so bili že na nogah in so stali zunaj pri vodnjaku. Miklavž ni hotel nikogar srečati. Na klopi poleg postelje je videl ležati novo obleko in na njej bo šopek. Zastrmel se je vanj, dolgo, dolgo. Slednjic je razumel in zahtel. Obleko so mu dali delati Kamenarjevi za novomašni dan. Seveda! Hoteli so ga presenetiti. Šopek — bile so šmarnice iz belega voska — se je svetil blede in mrzlo v jutrnjem svitu. Miklavž si je prizel roke na prsi.

Bilo je pač v božjem sklepu tako določeno, da dečko ni mogel več prenesti preobilice ljubezni in da ni našel nobene druge poti, kakor da je zbežal. Večer pred kapelo, kar se je ponoči pogovarjal s Pankracijem, kar je doživel v izbi, kar se mu je čudnega sanjalo, sploh otroška leta, vse to se je zgostilo in premočni so postali to uro strah pred temi čudnimi rečmi in plahost in ponižnost.

Ali bi bila mogla Miklavža v tej zmotnjava voditi močna roka? Je bila to zmotnjava?

Hlastno je vzel manštranco, kelih in misale (mašna knjiga) in vse spravil v nahrbtnik. V nahrbtniku je bil tudi kos kruha, povese lanu za bič in medeni obroč sončne ure. Šopek šmarnic si je zataknil za klobuk. Oprtal si je nahrbtnik in prisluhnil, ali je kdo blizu.

Tiho smukne iz hiše. Na vratih Pankracijevih postoji. Zavzdihne in gre naprej proti kamenitnim stopnicam. Tam je kamrica za dekleta. Sliši vesele glasove, odpiranje in zapiranje skrinj in omar, odpiranje velikih okroglih papirnatih škatel, ki v njih hranijo dekletke svoje vence in svilene trakove za k predpasnikom. Da bi prišla vsaj sestra venkaj, Otilija! Ne, je pač bolje tako, da se ne srečata. Kaj tudi naj bi ji rekel? Kako ji dopovedal, da gre tudi danes s čredami v gorovje. Prisluhne, da bi slišal njen smejoči se glas.

Bol in žalost mu obsenčita srce, zakaj zdajci Otilija umolkne. Bo pač mirno sedela na stolčku. Velika dekla Ana ji bo česala plave lase. Ta trenutek stopita Kamenarjeva dva iz svoje kamre. Miklavž skoči doli po stopnicah, venkaj pri zadnjih vratih, za kaščo se skrije. Vse je tiho. Potuljeno pobegne Miklavž doli po brežini k svoji čredi. Ta se gnete okrog njega in ga ovohava.

Tako beži deček iz prazničnega veselja, kakor da je tujec in izločenec. Toda njegov angel ve, da nima nihče izmed vseh pristrčnejšega deleža na tej novi maši kakor Pankrac in Miklavž. Ko stoji tako sredi črede, mu možgane mahoma prešine misel, da hoče z odpovedjo doprinesiti Bogu vsečno žrtev. Pri tem mu pride na um, kako je rekel Kristus apostolu Petru: Pasi moja jagnjeta! To velja danes seveda v drugačnem pomenu tudi njemu. Pasi moja jagnjeta! Naj bi Bog vzel od njega žrtev, ko bo tudi danes prostovoljno vršil svojo vsakdanjo dolžnost. S to mislijo požene Miklavž ovce proti gozdu in gorovju.

Doma so Miklavža kmalu pogrešili. Paljudje so bili misli, da je pač pred slovesno službo božjo segnal ovce. Do velike maše bo že nazaj. »Monštranco, kelih in mašno knjigo je vzel s sabo.« — »Mati, saj to večkrat vzame.« Pankrac sam je proti gozdu. Mala Otilija se je za časek kujala in pred gospodinjo očitala bratu, da se še dotaknil ni lepe obleke. »In še to jutro pogledoval večkrat spet in spet zahvalil se vam ni.«

Torej na Miklavža niso več mislili. Niso več utegnili. Praznično vrvenje okrog Kamenarjeve domačije je naraščalo kakor valujoče morje. Ko so se napravljali duhovščina in vaščani, da bi spremili novomašnika pod zlatim nebom v cerkev, ni prišlo nikomur na um, da ni Miklavža nikjer med ljudmi.

Medtem je stal Miklavž že visoko gori v gorah. Sedel je pod Špikom. Ta se vzdiguje na levo v strmih prisojnih senožetih, na desno pada v strmih skalnih pečeh.

Na vrhu strmi križ iz težkih brun. Pravijo, da je pred sivimi leti obhajal neki Kamenar svatbo z Barbaro Ponikvarjevo. Vsega je bilo preveč. Treba je tvegati kaj posebnega, je menil ženinov drug in dal zanesti nekaj barilčkov vina na svojo planino pod Špikom in od tukaj na vrh. Drugi dan se je družčina vzdignila na pot. (Dalje prihodnjic.)

Sedanji prireditelj Niko Kuret je tej naši odlični kulturni ostalini posvetil mnogo pažnje in po najpopolnejših zapisih priredil svojo izdajo. K pravemu pasijonskemu besedilu je dodana zgodba ovčarja, ki je, pašoč svojo ovčico, padel med razbojnike: misel, ki lepo uvede in pripravi glavno dejanje, ki nam v treh delih (Sodba — Križev pot — Kalvarija) predstavi žalno igro, ki v svoji zgodovinski resničnosti zajema človeštvo že dve tisočletji.

Prosvetna društva in fantovski odseki lepše ne bodo proslavili postnega časa, kot če se vžive v Drabosnjakov pasijon in ga s svojimi sofarani predstavijo in se tako pogloblje v najgloblje krščanske skrivnosti.

C.

F. S. Finžgar, **Študent naj bo**. Priredil Jakob Šolar. Cvetje iz domačih in tujih logov. Celje (Družba sv. Mohorja) 1937. Str. 108.

Saj jo poznamo že dolgo, to svojsko Finžgarjevo študentovsko zgodbo. Že prvošolci smo radi segli po njej — pa jo sedaj v zrelih letih prav tako radi prebiramo. Saj je to zgodba pisatelja samega, pa tudi zgodba moja in zgodba tvoja in vsakega izmed nas. Zgodba ljubezni očeta in matere do sina, ki pa te ljubezni prav ne ume in se ji upira. Pa zmagala le ljubezen, ki sina reši in dvigne.

Slovstveniki ne štejejo tega Finžgarjevega dela med najboljša, pa je vendar čisto njegovo: jezik močan, dejanje živahno, ves opis svež in naraven. Fantje in mladci bodo radi prebirali to povest, zato naj ne manjka v nobeni naši knjižnici.

Naroča se pri Mohorjevi družbi v Celju in stane broširana din 9.— (za neude din 12.—), vezana din 18.— (za neude din 24.—). N.

Cajnkár Stanko, **Luč sveti v temi**. (Študenti žive vode I.) Celje, Mohorjeva družba, 1937. Strani 212. Cena broš. din 27.— (za neude din 36.—), vezana din 36.— (za neude din 48.—).

Sodobno poglobljenih religioznih del Slovinci pogrešamo in niti v prevodih ne sledimo koraka, s katerim hitimo ustvarjati na drugih poljih, na primer v leposlovju. Da se je odločila Mohorjeva za izdajo zbirke religioznih del v knjižnici »Študenti žive vode«, mora vsakega blago mislečega Slovence navdajati z veseljem. Upamo, da se urednik te zbirke zaveda pomembnosti svoje naloge; tudi te skrbi naj ne pusti ob strani, da se ne bi med tehtna, zdrava dela vrnilo katero tiste smeri, ki je pred leti zajela del našega dijaštva in slično kot v svoji izvorni deželi (Nemčiji) tudi pri nas pokazalo šibkosti »iščočega« krščanstva. Ostanimo pri zdravem viru, gradimo raje na trdne temelje!

Ta splošna pripomba, izražena v želji po poudarku smeri in načel našega lista in organizacije, ki ji je v prvi vrsti namenjen, še bolj opozarja na tehtno Cajnkárjevo delo

»Luč sveti v temi«. Vsak duhovnik in tudi izobražen laik bo rad prebiral posamezne razprave iz izbranih poglavij katoliške moralke, ki je zasnovana na verovanju in nadnaravnosti.

Posamezni sestavki nosijo naslove: O skrivnosti verovanja. O Bogu. O Kristusu. O naši Materi. O dobrotljivosti. O življenju in smrti. O svobodi, grehu in kazni. O čistosti in ljubezni. O katoliškem človeku. O spovedi, obhajilu in daritvi.

Marsikatero poglavje se bere kot za oddih sredi moreče vsakdanjosti. Ta nas ubija in utruja, zato naj nam »Luč v temi« sveti, nas dviga in spominja, da smo za kaj višjega ustvarjeni in da moramo po tem smotru svoje življenje uravnati, da bo vredno življenja katoličana.

B.

Jack London, **Klike divjine**. Priredil Pavel Hočevar. Mohorjeva knjižnica zv. 92. Celje, 1937. Strani 112. — Cena: broš. din 12.— (za neude din 16.—), vez. din 18.— (za neude din 24.—).

Mladina rada prebira zgodbe z »divjega zapada«, kakor jih je nekaj napisal tudi Jack London. Divjina, pota, napori, iskanje zlata, pa napeto dejanje, polno dogodivščin, ki jim je osrednje »človekov najzvestejši prijatelj« pes — kdo ne bi take povesti vzjel rad v roke.

Pa tudi starejšemu bralcu bo to čtivo kot za oddih. Kar vživi se v misli in svet mladih dni in sam postane za nekaj uric mlajši, živahnejši.

Lepo je opisano zanimivo živalsko življenje, njeno razmerje do človeka in živo hrepenenje živali po svobodi. Tako je osnovna misel vzgojna, opis pa priča o ostrem opazovanju pisatelja, ki s svojimi sličnimi spisi zajema zlasti mladino.

Möderndorfer Vinko, **Koroške narodne pripovedke**. Prvi zvezek. Ilustriral Franjo Stiplovšek. Mohorjeva knjižnica zv. 90. Celje, 1937. Strani 68.

Med najpristnejše izreke prave ljudske duševnosti gredo brez dvoma narodne pravljice in pripovedke. Svojo snov zajamemo iz prvotnega, zdravega okolja ljudskega življenja in nam zato ohranjajo prvine narodne biti. Pod vplivom meščanske plitkosti in površnosti se te dragocene narodne ostaline žal vse prehitro zgubljujejo in pozabljajo. Vsak poskus, da se narodno blago zbere in ohrani, moramo pohvaliti.

Pričujoči prvi zvezek Koroških narodnih pripovedk prinaša 18 pripovedk o živalih, rastlinah, Kristusu in ljudeh. Pridejane opombe lepo spopolnjujejo namen zbirke: navajajo kraj in okolnosti zapisa posamezne pripovedke, pa še dodajajo pojasnila, ki razjasnjujejo morebitna nejasna mesta, misli in reke v besedilu samem.

Znanje in poznanje narodnega blaga je kos narodnostne vzgoje, ki je del našega prosvetnega programa. Zato bomo po tem in sličnih delih radi segli.

Mc

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

r. z. z neom. z. - Ljubljana, Miklošičeva c. 6.,
v lastni palači,

obrestuje hranilne vloge
najugodnejše.

NOVE VLOGE vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%, proti odpovedi 5%

Domača slovenska zavarovalnica je
VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

v Ljubljani v lastni palači ob Miklošičevi
in Masarykovi cesti

Telefon 25-21 in 25.22.

PODRUŽNICE IN GLAVNA ZASTOPSTVA:

Celje, Maribor, Zagreb, Split, Sarajevo, Beograd.

KRAJEVNI ZASTOPNIKI

v vseh večjih krajih v Jugoslaviji in vseh župnijah v Slo-
veniji. Proračuni in informacije brezplačno in brezobvezno.